

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Bakalářská práce

Ofenzíva Tet, zlomový bod války ve Vietnamu

Václav Šipla

Plzeň 2019

Západočeská univerzita v Plzni

Fakulta filozofická

Katedra historických věd

Studijní program Historické vědy

Studijní obor Obecné dějiny

Bakalářská práce

Ofenzíva Tet, zlomový bod války ve Vietnamu

Václav Šipla

Vedoucí práce:

PhDr. Roman Kodet Ph.D.

Katedra historických věd

Fakulta filozofická Západočeské univerzity v Plzni

Plzeň 2019

Prohlašuji, že jsem práci zpracoval samostatně a použil jen uvedených pramenů a literatury.

Plzeň, duben 2019

Touto cestou bych rád poděkoval PhDr. Romanu Kodetovi, Ph.D. za odborné vedení, trpělivost a ochotu, kterou mi v průběhu zpracování bakalářské práce věnoval.

OBSAH

1	ÚVOD	1
2	PRŮBĚH VIETNAMSKÉHO KONFLIKTU (1945–1965)	4
2.1	Konec francouzské kolonizace	4
2.2	Pronikání Spojených států do vietnamského konfliktu	7
2.3	Incident v Tonkinském zálivu	11
3	POZADÍ OFENZÍVY TET	14
3.1	První měsíce střetů	14
3.2	Kam směřovala americká strategie?	16
3.3	Eskalace konfliktu	19
3.4	Plán ofenzívy	22
4	PRŮBĚH OFENZÍVY TET	28
4.1	Bitva o Saigon	30
4.2	Bitva o ambasádu Spojených států	36
4.3	Bitva o Hue	38
4.4	Bitva o Khe Sanh	47
4.5	Proč Severní Vietnam neuspěl?	52
5	DOPADY OFENZÍVY TET	54
5.1	Vliv médií	54
5.2	Počátek odchodu Spojených států z vietnamského konfliktu	56
5.3	Americké prezidentské volby roku 1968	59
6	ZÁVĚR	61
7	SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY	64
7.1	Vydané prameny	64
7.2	Odborná literatura	65
7.3	Odborné články	66
7.4	Internetové zdroje	66
8	RESUMÉ	67
9	SEZNAM PŘÍLOH	68
10	PŘÍLOHY	69

1 ÚVOD

Tématem bakalářské práce je ofenzíva Tet, která se odehrála na začátku roku 1968 v rámci vietnamského konfliktu z let 1955–1975. Spojené státy oficiálně vstoupily do této války v roce 1965 s představou rychlého vítězství. V průběhu následujících dvou let americké síly nedokázaly zvrátit válku ve svůj prospěch, jak dříve předpokládaly. Namísto toho se postupně začaly dostávat do patové situace. Odlišný pohled na dosavadní vývoj ve válce vnímala severovietnamská strana. Komunistické vedení se obávalo neodvratné porážky, pokud Spojené státy budou nadále pokračovat v navyšování vojenského úsilí, které materiálně a technologicky převyšovalo možnosti Severního Vietnamu. Tyto obavy byly příčinou budoucí ofenzívy Tet. Mezitím, co velení v Hanoji připravovalo plány pro nadcházející vojenskou operaci, Spojené státy byly donuceny reagovat na sestupný pokles popularity vietnamského konfliktu mediální kampaní, která úspěšně přesvědčila veřejnost o nadcházejícím rozhodném postupu vedoucím k vítězství ve válce. Ten byl náhle iniciován protivníkem.

Během oslav nového lunárního roku koncem ledna 1968, zahájil Severní Vietnam dlouho připravovanou ofenzívu, která skončila katastrofickým neúspěchem pro komunistické síly. Vietcong se ocitl na pokraji zničení a až do konce konfliktu nebyla jeho bojeschopnost plně obnovena. Také severovietnamská regulérní armáda utrpěla vážné ztráty. Přesto si většina veřejnosti ve Spojených státech neuvědomila, jak blízko se tehdy nacházely vítězství. Namísto toho byla americké společnost rozhořčena z předešlých slibů o blížícím se vítězství. Domnívala se, že vláda je klamala o dosaženém pokroku ve válce. Předešlé události z ledna 1968 byly poté primární příčinou v rozkolu důvěryhodnosti mezi veřejností a vrchními představiteli armády. Přesto sestupný pokles podpory nebyl rozhodujícím faktorem, kvůli kterému Spojené státy vystoupily z konfliktu. Jednalo se především o logické zhodnocení dosavadního a budoucího vývoje vietnamské války, který se zdál nejasný.

Hlavním cílem této bakalářské práce je analyzovat příčiny, průběh a důsledky severovietnamské ofenzívy Tet. Autor si pokládá následující otázky: Proč Spojené státy vstoupily do vietnamského konfliktu? Jaký byl vývoj událostí do zlomového roku 1968? Proč se Severní Vietnam odhodlal k provedení tak riskantní ofenzívy? Z jakého důvodu neuspěla severovietnamská vojenská operace? Jaké byly následky komunistického útoku ve Spojených státech?

Pro větší přehlednost je samotná struktura práce rozdělena na čtyři kapitoly, které jsou následně členěny do několika podkapitol. V úvodní kapitole se autor práce zaměří na pozadí vzniku vietnamského konfliktu. Nejprve představí výsledek první indočínské války, kvůli kterému Spojené státy vstoupily do vietnamského konfliktu. Dále bude analyzován postupný vývoj americko-vietnamských vztahů, které vytvořily z Jižního Vietnamu důležitého spojence pro Spojené státy v oblasti jihovýchodní Asie. Americké obavy z vlivu a rozšíření komunismu následně zatáhly největší západní velmoc do již probíhajícího vietnamského konfliktu, kde zaznamenala historicky první porážku.

Druhá kapitola bakalářské práce se zabývá začátkem vojenského angažmá Spojených států v Jižním Vietnamu. Americká armáda v zemi zpočátku prováděla pouze defenzivní činnost. S větším zapojením Spojených států ve vietnamském konfliktu ale došlo k převzetí hlavní iniciativy a s tím souvisel přechod z defenzivy k více ofenzivním operacím. Následně je použita spojenecká taktika a strategie podrobena analýze, jejímž záměrem je zodpovědět na otázku, zda mohla být úspěšná. Součástí této kapitoly je také prezentace severovietnamského pohledu na dosavadní a budoucí vývoj konfliktu, který vedl k jedné z největších vojenských operací v rámci vietnamské války.

Třetí kapitola je obsahově nejrozsáhlejší. Zabývá se podrobnou analýzou čtyř významných střetnutí v rámci ofenzívy Tet. Jmenovitě tedy boje o saigonskou oblast, ambasádu Spojených států, bývalé královské město Hue a základnu Khe Sanh. Autor se snaží při popisu jednotlivých bitev postupovat neutrálně a nestranit žádné straně. Na závěr kapitoly si autor položil otázku, proč severovietnamská ofenzíva neuspěla.

V poslední kapitole se autor zabývá důsledky vojenské operace ve Spojených státech. Pokládá si otázku, zda to byla skutečně média, která mohla za odchod Američanů ze země, nebo byl jejich vliv v poválečné době přeceňován? Dále je analyzován požadavek o navýšení vojenské přítomnosti v Jižním Vietnamu, jehož odmítnutí by znamenalo uznat, že válka nemá vojenské řešení. V neposlední řadě jsou zmíněny dopady ofenzívy na americkou prezidentskou kampaň v roce 1968.

Při tvorbě bakalářské práce pracoval autor převážně s cizojazyčnou literaturou. Jelikož se válkou ve Vietnamu zabývala již řada autorů, měl k dispozici dostatečné množství různorodých zdrojů. Přesto mezi nejdůležitější patří monografie *The Tet offensive: A Concise history* od vojenského historika Jamesa Willbankse, který ve své knize analyzoval vývoj vietnamské války vedoucí k zlomovému roku. Následně popsal průběh a následky ofenzívy Tet. Kromě pohledu americké strany se v knize nachází také severovietnamský názor na téma. Dále se Willbanks ve své monografii podrobněji zabýval také pohledy ostatních historiků na zmíněnou problematiku.

Další kniha, kterou lze zařadit mezi zásadní, je *Tet Offensive 1968: Turning Point in Vietnam* od Jamesa Arnolda, který analyzoval především vojenská střetnutí v rámci ofenzívy. Přesto, nejdůležitější monografií, jenž se věnuje ofenzívě Tet z vojenského hlediska je *U.S. Marines in Vietnam: The Defining Year – 1968*, od kolektivu autorů Jacka Shulimsona, Leonarda Blasiola, Charlese Smitha a Davida Dawsona. Společně s knihou od Erika Villarda, *The 1968 Tet Offensive Battles of Quang Tri City And Hue* a také díky nesčetoným vojenským reportům z téhož roku, dokázal autor lépe porozumět a analyzovat průběh událostí během ofenzívy Tet. Dále monografie *The Tet Offensive – Politics, War and Public Opinion* od Davida Schmitze, spolu s publikací *1968 in America: Music, Politics, Chaos, Counterculture, and the Shaping of a Generation*, od Charlese Kaisere pomohla autorovi lépe pochopit kontext dopadů severovietnamské ofenzívy.

2 PRŮBĚH VIETNAMSKÉHO KONFLIKTU (1945–1965)

2.1 Konec francouzské kolonizace

Válka ve Vietnamu byla důsledkem předchozího konfliktu,¹ který započal krátce po skončení druhé světové války mezi bývalým koloniálním vládcem Indočíny, Francií a novým nástupnickým státem, Vietnamskou demokratickou republikou (dále jen VDR). Ta byla vyhlášena 2. září 1945 prozatímní vládou v čele s Ho Či Minem,² který se stal vůdčí osobností v boji za nezávislost Vietnamu. Již od začátku 30. let se aktivně podílel na odbojářské činnosti spojené se založením Komunistické strany Indočíny (1931). Už od jejího vzniku se francouzská správa snažila potlačit její aktivity. Nicméně až za japonské okupace nabyly represe a pronásledování komunistů takových rozměrů, které zavedly členy strany k rozhodnutí založit novou organizaci. Nové uskupení vzniklo v květnu 1941 pod názvem *Liga boje za nezávislost Vietnamu* (Vietnam Doc Lap Dong Minh Hoi), zkráceně Viet Minh.³

V průběhu druhé světové války navázala tato organizace první kontakty se Spojenými státy, které ji podpořily v boji proti společnému nepříteli. Prostřednictvím OSS (Office of Strategic Services) byly poskytnuty dodávky zbraní a cenné informace v boji proti japonským okupantům. Viet Minh výměnou za to vyhledával a staral se o sestřelené americké piloty.⁴ Zdálo se, že nové uskupení našlo silného spojence. Washington v tomto období dokonce pohlížel na Ho Či Mina jako na nejschopnějšího vietnamského vůdce.⁵ Vše se náhle změnilo po rozdělení světa na demokratický západ a komunistický východ.

Vítězství komunismu v Číně (1949), přihlášení Viet Minhu ke komunistické ideologii⁶ a čím dál větší americky obavy z vlivu komunismu

¹ Indočínská válka (1946–1954)

² SYRUČEK, Milan, *V zajetí džungle. Nejdelsí válka 20. století*, Praha 2007, s. 47.

³ FREY, Marc, *Dějiny vietnamské války: Tragédie v Asii a konec amerického snu*, Praha – Litomyšl 2003, s. 10.

⁴ Tamtéž, s. 11.

⁵ HLAVÁČEK, Pavel, *Vymaňování USA z Vietnamské války*, Plzeň 2014, s. 15.

⁶ Roku 1950 uznala Čínská lidová republika a Sovětský svaz Viet Minh jako legitimní vládu VDR. To označil Washington jako rozhodující důkaz úzké spolupráce mezi vietnamskými, sovětskými a čínskými komunisty.

uvnitř své vlastní země,⁷ přispěly ve Spojených státech k přesvědčení o tzv. dominovém efektu, tedy „*nebude-li komunismus včas zadržen, pád Vietnamu by mohl vést k dominovému efektu a rozšíření komunismu po celé Asii.*“⁸ Americké vnímání vietnamského konfliktu z let 1946–1954 se změnilo z národního povstání na komunistický převrat proti západním hodnotám. Důsledkem toho Spojené státy opětovně podpořily Francii a její nárok na Indočínu, přestože americká zahraniční politika odmítala evropský kolonialismus.

Válka v Indočině, která vypukla koncem roku 1946, nabírala od počátku 50. let na intenzitě, ale nesměřovala k rozhodnému výsledku. Dlouhodobá situace se vyvíjela v neprospěch Francie, kde postupně narůstaly protiválečné protesty. Z tohoto důvodu byl do Indočíny jmenován generál Henri Navarre, jenž přišel s novým dynamickým plánem, který měl zvrátit patovou situaci a vést ke konečnému vítězství. Operace Castor spočívala v nalákání nepřítele do otevřené bitvy, ve které měla rozhodnout francouzská vojenská převaha s přispěním letectva a dělostřelectva.⁹ Za místo finálního střetu bylo vybráno opuštěné letiště v údolí v severozápadním Vietnamu, které obsadili francouzští výsadkáři koncem roku 1953. Obě zneprátelené strany si byly dobře vědomy, že vítězství v této bitvě posílí jejich vyjednávací pozici v nastávající konferenci v Ženevě, která byla naplánována na jaro 1954.¹⁰

Bitva u Dien Bien Phu (13. březen–7. květen 1954) se zapsala mezi největší vojenské střety poválečného období. Podstatný význam této události spočívá především v příčinách a důsledcích. K porážce Francie došlo z jediného hlavního důvodu. Navarre značně podcenil sílu a bojeschopnost protivníka. Z tohoto chybného předpokladu se dopustil několika dalších osudových chyb, které rozhodly o konečném výsledku bitvy. Nedostatečné opevnění, přecenění vlastních sil a až přílišná důvěra ve vlastní propagandu o minimální hrozbě

⁷ Období Mccarthismu z let 1950–1954 bylo antikomunistická kampaň vytvořená senátorem Josephem McCarthym. Obvinění, která v mnoha případech nebyla podložena usvědčujícími důkazy, byla vznešena proti údajným členům a sympatizantům komunistické strany, kteří se následně ocitli na černých listinách, popřípadě ve vězení.

⁸ HLAVÁČEK, s. 15.

⁹ WIEST, Andrew, *The Vietnam War 1956-1975*, Oxford 2002, s. 14.

¹⁰ Tamtéž.

partyzánů.¹¹ To vše se projevilo v katastrofické porážce, která otrásla francouzskou veřejností a vládou, jež už neměla vůli dále pokračovat v konfliktu. Viet Minh dosáhl zlomového vítězství, ale nikoliv absolutního. Francouzská správa nadále ovládala podstatnou část Vietnamu. To následně vyvolalo ve vedení Viet Minhu ostrou diskuzi o tom, zda bojovat o konečné vítězství nebo přistoupit na kompromis, který si žádala aktuální mezinárodní situace, jež se vyvíjela v jejich neprospěch. Dva největší spojenci Severního Vietnamu, Čína a SSSR, se chtěli na následující konferenci zejména domluvit se Západem na jakémsi modu vivendi. Čína potřebovala, po dlouholeté občanské válce a aktivním zapojením v korejském konfliktu, čas k obnovení vnitřní a vnější stability. SSSR vnímal situaci v Indočíně v 50. letech jako okrajovou záležitost a proto se snažil o uzavření konfliktu, čímž by docílil nových dialogů se Západem. Především po Stalinově smrti (1953) si nové sovětské vedení uvědomilo, jak moc riskantní je politika konfrontace v oblasti východní Asie.

Ženevské dohody z 21. července 1954, podepsané zastupiteli států Francie, Velké Británie, Číny, SSSR, VDR, Laosu a Kambodže, deklarovaly stažení francouzských vojáků z Indočíny, což ukončilo konflikt a francouzskou koloniální správu nad touto oblastí v jihovýchodní Asii.¹² V dalších bodech jednání byla uznána nezávislost Laosu, Kambodže a Vietnamu, který byl rozdělen 17. rovnoběžkou na komunistickou VDR a prozápadně orientovanou Vietnamskou republiku¹³ v čele s Bao Daiem.¹⁴ Rozdělení země mělo být pouze dočasné. Do dvou let se mělo uskutečnit referendum pod mezinárodním dohledem, ve kterém si měl vietnamský lid zvolit, pod jakým režimem chce žít.¹⁵ Přestože dohody nesly rysy kompromisu, pro Viet Minh neodpovídaly finální smlouvy výsledkům války a rozdělení země se stalo diplomatickou porážkou, kterou už nechtěli v budoucnu opakovat.

¹¹ WELSH, Douglas, *Úplná historie vietnamské války*, Praha 1995, s. 8.

¹² SYRUČEK, s. 90.

¹³ Znamější pod neformálním názvem Jižní Vietnam.

¹⁴ Bao Dai byl v letech 1926-1945 vietnamským císařem. V letech 1945-1949 zastával funkci hlavy státu, nebyl ale označován za prezidenta.

¹⁵ FREY, s. 28-29.

2.2 Pronikání Spojených států do vietnamského konfliktu

Po odchodu Francie z Indočíny se Spojené státy staly hlavním podporovatelem Jižního Vietnamu a dominantní mocností v jihovýchodní Asii. Washington se stále obával dominového efektu. Výsledek mírové smlouvy ze Ženevy zhodnotila Rada národní bezpečnosti jako katastrofický.¹⁶ Z tohoto důvodu byli od roku 1954 vysíláni agenti CIA do Jižního Vietnamu, kteří zde měli pomoci vybudovat stabilní režim.¹⁷ Současně s tím byla zformována MAAG (Military Assistance and Advisory Group), ve které působili vojenští instruktoři, kteří převzali úlohu výcviku nově vzniklé armády Jižního Vietnamu, ARVN (Army of the Republic of Vietnam).¹⁸ Zároveň s tím byla posílána značná finanční podpora, která se postupně zvyšovala, až dosáhla vrcholu v letech 1969–1970.¹⁹

Politická situace v nově založeném Jižním Vietnamu nebyla optimální. Francouzi dosazený Bao Dai nebyl schopný vládce, který by dokázal zdejší poměry zlepšit. Americké ministerstvo zahraničí již toto předpokládalo během konference v Ženevě a postupně vyhledávalo vhodnější osobu, která by vedla výkonnou moc Vietnamu. Jako vyhovující kandidát se jevil Ngo Dinh Diem, zarytý antikomunista a katolík, který byl za výrazné podpory CIA v roce 1954 jmenován premiérem. O rok později se ambiciózní Diem stal prezidentem, když zvítězil v referendu, které pravděpodobně zmanipuloval.²⁰ Ovlivněné volby nebyly překážkou pro vztah Diema a Spojených států, protože se obě strany shodovaly v důležitém bodě. Zabránit referendu o sjednocení země, které bylo stanované na rok 1956. Jihovietnamský prezident téhož roku hlasování odmítnul, jelikož jeho země nebyla signatářem Ženevských dohod, a proto nebyla právně vázána dodržovat ujednání z roku 1954.

Se zvolením Diema do funkce premiéra došlo v zemi k rozbití několika vlivných náboženských sekt. Souběžně s tím potlačil v Saigonu aktivity organizovaného zločinu. Již jako prezident obrátil Diem svoji pozornost na

¹⁶ FREY, s. 33-34.

¹⁷ Tamtéž, s. 35.

¹⁸ WIEST, s. 16.

¹⁹ HLAVÁČEK, s. 46.

²⁰ Ze všech odevzdaných hlasů v referendu, hlasovala 98,5% voličů pro Diema. V Saigonu dokonce obdržel Diem o 200 000 hlasů více, než bylo registrovaných voličů.

komunisty v Jižním Vietnamu a v následujících letech snížil jejich stavy na takovou úroveň, že vedení Severního Vietnamu se rozhodlo na nátlak jihovietnamských komunistů k odvetným opatřením. Počátkem roku 1959 byla v Hanoji odsouhlasena změna strategie sjednocování. Od diplomatického řešení se přešlo v ozbrojený konflikt partyzánů s vládními jednotkami Jižního Vietnamu. Se změnou strategie souvisí vznik (1960) politické organizace: Fronta národního osvobození jižního Vietnamu (dále jen FNO). Současně byla založena Lidově osvobozeněcká armáda, známá jako Vietcong.²¹

FNO získala okamžitou podporu obyvatel, protože v ní spatřovali následnickou organizaci Viet Minh, který porazil francouzskou koloniální moc. Hlavní výhodou FNO bylo spojení komunistické ideologie s konfuciánským myšlením, které bylo velmi rozšířené na venkově. Odkaz konfucianismu spočíval v sociální rovnosti, což se prolínalo s hlavním cílem komunistů toužících po odstranění „imperialistického“ jihovietnamského režimu spojeného s hospodářskou a sociální nerovností.²² Ve srovnání s armádou Jižního Vietnamu, kde docházelo k hromadným dezercím, které neustále oslabovaly její bojeschopnost, získala FNO propojením dvou ideologií morální převahu, která neopadla ani po značných porážkách.

Po prvních měsících střetů s Vietcongem se projevila nepřipravenost ARVN k vedení války. Američtí instruktoři stále častěji docházeli k závěrům, že bez přímé zahraniční pomoci nebude možné nekomunistický Vietnam udržet. Americký prezident, John Fitzgerald Kennedy, odpověděl na zhoršující situaci v Jižním Vietnamu vysláním dalších instruktorů a navýšením hospodářské pomoci. Kennedy rovněž zvažoval vyslání pravidelné armády. Tento postup posléze zamítnul po nezdařené invazi v Zátocě sviní na Kubu v roce 1961. Přesto za Kennedyho úřadování došlo k prohloubení amerických vztahů s Jižním Vietnamem.²³

²¹ FREY, s. 51.

²² Tamtéž, s. 61.

²³ V letech 1961–1963 vzrostl počet instruktorů z 300 na 16 000. HLAVÁČEK, s. 17.

Nicméně ani razantní navýšení finanční a vojenské pomoci nedokázalo zvýšit efektivitu ARVN. Zlomovým bodem se stala bitva u Ap Boc (1963), ve které velení armády Jižního Vietnamu odmítlo poslechnout rady amerických instruktorů, kteří apelovali k útoku na početně slabšího nepřítele. Rozhodnutí neútočit podpořil osobně i Diem, jenž se obával ztrát, které by mohly ohrozit stabilitu jeho režimu. Tato nečinnost v samotném důsledku odradila americké instruktory od další spolupráce a jejich morálka klesla na kritický bod. Bitva u Ap Boc demonstrovala, že instruktoři bez velitelských pravomocí byly do té doby ve Vietnamu zcela zbytečné. Také Diemovo rozhodnutí o neútočení vyvolalo ve Spojených státech diskuzi o zastavení finanční pomoci, která v té době dosahovala přibližně 400 milionů dolarů ročně. Diem se stal překážkou pro Spojené státy.²⁴

V Jižním Vietnamu byl značně neoblíbený Diemův režim spojován s nezdařenou pozemkovou reformou, pronásledováním opozičních sil, násilným přesídlováním a korupcí. Roku 1963 situace v zemi eskalovala, když se Diem rozhodl, kvůli návštěvě papežského nuncia, potlačit náboženská práva budhistů, kteří tvořili až 80 % obyvatel Vietnamu. Byl zrušen tradiční proslov velebněze v rozhlasu, což bylo jednou z každoročních tradic u příležitosti výročí narození Buddhy. Během následujícího náboženského svátku dorazil průvod k budově místního rádia, kde se shromážděný dav domáhal vstupu, proti kterému byly povolány jednotky ARVN. Napětí mezi oběma stranami eskalovalo. Neodvratným výsledkem byl střet, ve kterém vojáci začali střílet do davu. Následovalo zatýkání budhistických vůdců a oponentů režimu. Tato událost vedla k radikálnímu nárůstu nepokojů, s kterými současně přibývalo odpůrců Diemova režimu.

Události předešlých dní vstoupily do historie jako Budhistická krize, která vyvrcholila dne 11. června 1963, kdy se před zraky světových médií upálil budhistický mnich, Thich Quang Duc, na protest proti diskriminaci buddhistů ve své zemi. Spojené státy již nehodlaly nečinně přihlížet vzrůstajícímu napětí

²⁴ WELSH, s. 22–28.

v Jižním Vietnamu. Toho využili jihovietnamští generálové, kteří za tichého souhlasu Washingtonu, svrhli začátkem listopadu 1963 Diemův režim.

Po převratu se ocitla u moci vojenská junta. Následovalo krátké období vojenských převratů, až se ustálila vláda dvou generálů (1965), kteří si získali americké sympatie svým antikomunismem a odporem ke kompromisům s VDR. Byli jimi Nguyen Cao Ky ve funkci premiéra a Nguyen Van Thieu, který se stal druhým a zároveň posledním prezidentem Jižního Vietnamu.²⁵ Pádu Diemova režimu a následného politického chaosu se rozhodl využít Severní Vietnam. Počáteční předpoklady o stažení Spojených států ze země během Budhistické krize se ukázaly jako chybné, proto došlo v Hanoji koncem roku 1963 k rozhodnutí zasáhnout do konfliktu vojenskou silou. Z tohoto důvodu dochází na jaře 1964 k přeměně úzké Ho Či Minovy stezky²⁶ na síť silnic a souběžně s tím jsou zesíleny dodávky zbraní pro Vietcong.²⁷

Situace se nevyvíjela pro Jižní Vietnam příznivě. Protidiemovský puč odstartoval letitou nestabilitu, která znepokojovala americkou administrativu. Nový americký prezident, Lyndon Baines Johnson, musel urychleně přijmout jednu z nabízených voleb: *„bud' okamžité stažení všech vojenských poradců, nebo eskalace války v naději, že se vše brzy podaří vyřešit.“*²⁸ Johnson však odmítl ve volebním roce (1964) vyslat americké jednotky do Vietnamu a oživit tím trauma z Korejské války. Pentagon se navíc obával efektu sněhové koule, tedy: *„rozmístění pravidelných jednotek by si vyžadovalo vysílání dalších posil a to by přispělo k rozkladu bojové morálky jihovietnamské armády.“*²⁹ Z těchto důvodů byly vypracovány plány zaměřující se pouze na diverzní akce, ke kterým se nově připojil program strategického bombardování Severního Vietnamu. K této radikální změně ve vedení války potřeboval Johnson podporu veřejného mínění a pro Kongres vhodné odůvodnění. Příhodnou záminkou k provedení plánů se staly následující události u pobřeží VDR.

²⁵ SYRUČEK, s. 139.

²⁶ Jednalo se o logistickou síť procházející skrz Laos a Kambodžu. Stezkou sloužila primárně k zásobování jihovietnamského Vietcongu. Nicméně s budoucí eskalací války se po této trase začala přesouvat také severovietnamská armáda.

²⁷ FREY, s. 85.

²⁸ HLAVÁČEK, s. 19.

²⁹ FREY, s. 80.

2.3 Incident v Tonkinském zálivu

Dne 2. srpna 1964 napadly severovietnamské hlídkové čluny v Tonkinském zálivu torpédoborec US Maddox, který zde vykonával zpravodajskou činnost. Hanojské vedení se pravděpodobně domnívalo, že loď mohla podporovat útok na blízkých ostrovech, kde došlo ke střetu s armádou Jižního Vietnamu. Za běžných okolností by se torpédoborec stáhl zpátky na základnu. V tomto případě však Washington toužil po další konfrontaci. Johnson vydal rozkaz, aby US Maddox dále vykonával zpravodajskou činnost. Na údajnou pomoc mu bylo vysláno další plavidlo, torpédoborec Turner Joy.³⁰ Obě lodě poté pokračovaly ve společné plavbě až do 4. srpna.

V devět hodin večer téhož dne zachytily lodě radiovým odposlechem údajný přesun hlídkových člunů VDR s cílem na ně zaútočit. V nastalém napětí začala obsluha palubních zbraní střílet bez navázání vizuálního kontaktu. K nepřehledné situaci přispěla také obsluha sonarového zařízení, která hlásila vypálení nepřátelských torpéd. Žádná z lodí nebyla následně zasažena ani poškozena. Následujícího dne vydalo tichomořské velitelství zprávu, ve které zpochybnilo útok na torpédoborce a dále uvedlo, že příčinou mnohých falešných zpráv byla nadměrné horlivost obsluhy sonaru, která nejspíše identifikovala hukot šroubů vlastní lodi a mylně si je vyložila jako vypálení torpéda.³¹ Washington nově obdržené informace záměrně ignoroval a 5. srpna byla zahájena první odvetná bombardovací kampaň. Cílem těchto akcí se staly severovietnamské námořní základny a mnohé sklady pohonných hmot.³²

Současné historické bádání dospělo k názoru, že s největší pravděpodobností k druhému střetu v Tonkinském zálivu nikdy nedošlo. Jednalo se pouze o selhání lidského faktoru. Výrazně také pochybila zpravodajská služba, která většinu vojenských reportů, vypovídají o opaku, nedeslala do Pentagonu nebo Washingtonu. Zbývající informace byly prezentovány velmi zkresleně a obsahovaly závažné analytické chyby, např. změny výpovědí nebo spojení dvou

³⁰ SYRUČEK, s. 145–146.

³¹ Tamtéž, s. 146.

³² FREY, s. 82.

rozdílně informačních zpráv do jedné verze.³³ Ve své době přiznal pochybnosti také prezident Johnson, který v soukromí prohlásil: „*Zatraceně, ti hloupi námořníci stříleli po létajících rybách!*“³⁴

Nicméně byly předchozí události využity k odhlasování Rezoluce o Jihovýchodní Asii, více známou jako Rezoluce o Tonkinském zálivu. Dokument, který vešel v platnost 11. srpna 1964,³⁵ schvaloval „*rozhodnutí prezidenta jako vrchního velitele, aby byla přijata všechna nezbytná opatření k odrazení jakéhokoliv ozbrojeného útoku proti silám Spojených států a tím předejít další agresi.*“³⁶

Spojené státy vstoupily do Vietnamského konfliktu, přesto zpočátku značně opatrně. Zejména převládaly obavy ze zapojení Číny nebo SSSR do války a také se schylovalo k prezidentským volbám, ve kterých chtěl Johnson před svými voliči vystupovat jako rozhodný a uvážlivý prezident. Obrazem jeho politiky je právě Tonkinská rezoluce: „*jednat ano, ale žádné ukvapené reakce.*“³⁷ Dalším odrazem momentálního kurzu americké zahraniční politiky byly bombardovací kampaně, které byly vedeny s přísnou kontrolou cílů. Spíše než o destrukci, se jednalo o demonstraci síly Spojených států jako ochránce a loajálního spojence Jižního Vietnamu.³⁸ Tonkinská rezoluce stačila k ospravedlnění větších vojenských zásahů, přesto to stále nebyla dostačující záminka k plnému vstupu ozbrojených sil do konfliktu. Bylo zapotřebí vyvolat další „incident“.

Záminkou pro vyslání armády Spojených států do Vietnamu se staly postupně zvyšující se útoky FNO na americké objekty v Jižním Vietnamu, které se poprvé staly přímým cílem Vietcongu. ARVN nedokázal ubránit vojenské objekty svých spojenců bez zahraniční pomoci a této nastalé situace dokázal Johnson plně využít a „*záměrně nechával v americké veřejnosti postupně narůstat hněv*“³⁹ vůči Severnímu Vietnamu.

³³ *The Truth About Tonkin*. In: U. S. Naval institute [online], [cit.2019-01-14].

Dostupné z: <https://www.usni.org/magazines/navalhistory/2008-02/truth-about-tonkin>.

³⁴ FREY, s. 82.

³⁵ WELSH, s. 36.

³⁶ *Tonkin Gulf Resolution*. In: Our Documents [online],[cit. 2019-01-15]

Dostupné z: <https://www.ourdocuments.gov/doc.php?flash=true&doc=98#>.

³⁷ FREY, s. 90.

³⁸ WELSH, s. 38.

³⁹ Tamtéž, s. 43.

Neklidná situace eskalovala 7. února 1965 po severovietnamském přepadení americké základny v Pleiku.⁴⁰ Střet samotný by jistě nestačil k otevřenému vstupu do války. Těchto lokálních konfliktů se odehrávalo více po celém Jižním Vietnamu již dříve. Byl zde jiný faktor, který zahájil americké zapojení do vietnamského konfliktu. Během útoku na Pleiku pobýval v Hanoji na oficiální návštěvě sovětský premiér Alexej Kosygin.⁴¹ Z tohoto důvodu byl předešlý útok Vietcongu označen americkou vládou za „jednotnou akci s výrazným sovětským vlivem v pozadí“.⁴²

Spojené státy si zajistily casus belli. Johnson dokázal překonat poslední překážky bránící k přímému zapojení do vietnamského konfliktu a dne 26. února podepsal zákon o vstupu amerických sil do Vietnamu. Následně se v Da Nang dne 8. března 1965 vylodily první jednotky pravidelné americké armády, které měly zpočátku pouze zajistit ochranu svých vlastních vojenských objektů. Současně spustilo letectvo neomezenou bombardovací kampaň *Rolling Thunder*. Přítomnost armády Spojených států v Jižním Vietnamu znamenala v jistém ohledu selhání americké zahraniční politiky, která se od roku 1954 snažila stabilizovat saigonský režim. Započalo americké zapojení do války ve Vietnamu.

⁴⁰ FREY, s. 94.

⁴¹ WELSH, s. 43.

⁴² Tamtéž, s. 44.

3 POZADÍ OFENZÍVY TET

Po vylození prvního amerického kontingentu v Jižním Vietnamu, málokdo pochyboval, že nepochybně lépe vyzbrojená armáda, za masivní podpory letectva, bude mít problémy v této zemi třetího světa, která byla pro většinu Američanů neznámá. Jedním z příkladů této nálady je vzpomínka příslušníka námořní pěchoty, který byl nasazen v březnu 1965 v Da Nangu: „*Když jsme onoho zataženého a vlhkého odpoledne v březnu vpochovali do rýžových polí, měli jsme kromě tornistry a zbraní samozřejmě také přesvědčení, že Vietcong rychle porazíme a že děláme něco dobrého a chvályhodného. Tornistry a zbraně nám zůstali, přesvědčení jsme ztratili. Co jako dobrodružná expedice začalo, proměnilo se do podzimu ve vyčerpávající, nerozhodnou válku, která opotřebovala a v níž jsme nebojovali o nic jiného, než o vlastní přežití.*“⁴³ Jak již bylo uvedeno ve vzpomínkách, během následujících měsíců byla většina americké veřejnosti zklamána o předčasným ujištěním Washingtonu o krátké válce, ve které postačí pouze bombardování Severního Vietnamu. Namísto toho přišla tvrdá realita, jež se proměnila v „*americkou noční můru*“.

3.1 První měsíce střetů

Zprvu Spojené státy spoléhaly, že k vítězství je potřeba pouze bombardovat Severní Vietnam. Především letecká invaze započala z nedostatku alternativ. Johnson se obával, že přímá invaze do VDR by vyvolala ozbrojenou konfrontaci s Čínou, která svého spojence podporovala jednak dodávkami moderních zbraní, zejména protileteckými raketami země-vzduch, ale také vysíláním obsluh vojenské techniky, dělostřelců a dalších specialistů v oblasti logistiky. Vzhledem k této pomoci, mohla VDR nasadit až o 170 000 více vojáků, kteří byli uvolněni z pozic, jež převzali čínští odborníci.⁴⁴

Od vylození v Da Nangu uplatňoval Washington strategii generála Maxwella Taylora, který prosazoval rozmístění amerických sil do opevněných základů podél pobřeží a velkých měst. Z těchto pevností byl prostor pro operování omezen na 80 kilometrů. Ve výsledku to znamenalo, že Spojené státy

⁴³ FREY, s. 103.

⁴⁴ Tamtéž, s. 87–88.

převzou pouze defenzivu strategických míst a vedení války přenechají ARVN. Taktika, jež by se dala shrnout jako eskalace bez agrese, byla značně limitována a nepřinesla takový přínos, jaký byl od ní očekáván. Armáda Jižního Vietnamu nebyla schopná efektivně vzdorovat protivníkovi, který na ní soustředil veškerou sílu ve snaze rozložit její bojové úsilí dříve, než dojde k prohloubení americké angažovanosti v Jižním Vietnamu.⁴⁵ Bylo zjevné, že vedení války musely převzít Spojené státy.

Necelé dva měsíce po vylodění v Da Nangu, se Johnson 20. dubna 1965 setkal s ministrem obrany Robertem McNamarou v Honolulu, za účelem projednání eskalace konfliktu. Vrchní velitel amerických ozbrojených sil ve Vietnamu, William Westmoreland⁴⁶, uvítal přítomnost vojenských jednotek v Jižním Vietnamu, přesto si uvědomoval, že k ochraně základen a amerických zájmů v zemi bude potřebovat mnohem více vojáků, které následně požadoval. Výsledkem jednání v Honolulu bylo přijetí Westmorelandova požadavku a zastřešení vietnamského konfliktu pod pakt SEATO,⁴⁷ což vedlo k vysláním devíti amerických praporů, ale také vojáků Austrálie a Nového Zélandu. Poté, co Johnson vyřešil eskalaci války, obrátil svoji pozornost na Taylorovu strategii, která byla značně kontraproduktivní. Potřeboval plán založený více na ofenzívě, jenž by podpořil rozpadající ARVN. Proto bylo dne 8. června 1965 schváleno aktivní nasazení amerických vojáků v boji proti FNO.⁴⁸ V konečném důsledku to znamenalo, že Spojené státy od tohoto dne převzaly veškerou zodpovědnost za vedení války.

⁴⁵ McNAB, Chris, WIEST, Andy, *Historie Vietnamské války*, Praha 2010, s. 56.

⁴⁶ William Westmoreland zahájil svou vojenskou kariéru po úspěšném absolvování vojenské akademie West Point. Během druhé světové války začínal jako podplukovník u dělostřelecké baterie v severní Africe a na Sicílii. Poté byl povýšen do funkce velitele štábu deváté pěší divize, která se zúčastnila invaze do Evropy. V průběhu Korejské války byl Westmoreland nasazen jako velitel výsadkářské divize. Se vstupem Spojených států do Vietnamu byl jmenován do funkce velitele ozbrojených složek Spojených států ve Vietnamu. Z této funkce byl odvolán v létě 1968.

SUMMERS, Harry, *The Vietnam War Almanac*, Novato 1999, s. 357–359.

⁴⁷ Southeast Asia Treaty Organization, zkráceně SEATO, byla mezinárodní organizace Spojených Států, Velké Británie, Francie, Pákistánu, Austrálie, Nového Zélandu, Filipín a Thajka. Byla založena krátce po skončení Korejské války v roce 1955 jako nástroj kolektivní bezpečnosti proti šíření komunismu do země v Jihovýchodní Asii. Organizace byla rozpuštěna v polovině roku 1977 poté, co některé členské státy ztratily zájem o setrvání a vystoupily z paktu, jako byl Pákistán (1973) a Francie (1974). Příčinnou odchodu těchto států byly nepochybně kritické názory na probíhající válku ve Vietnamu.

⁴⁸ SUMMERS, Harry, *The Vietnam War Almanac*, s. 198–199.

Johnsonova administrativa dokázala od vylovení v březnu 1965, během tří měsíců, přenést politiku podpory ve formě vysílání amerických poradců a techniky, do podoby úplného bojového nasazení. To také přineslo novou strategii, která byla vykládána jako jediná možnost umožňující blízký konec války.

3.2 Kam směřovala americká strategie?

Jak již bylo zmíněno, Spojené státy od zapojení do vietnamské války velmi spoléhaly na bombardování nepřátelského území. Především doufaly v sílu operace *Rolling Thunder*, která měla zastavit infiltraci komunistických jednotek do Jižního Vietnamu a donutit vedení v Hanoji zasednout k jednacímu stolu. Zpočátku se nálety soustředily pouze na objekty v demilitarizovaném pásmu podél 17. rovnoběžky. S nárůstem počtu příslušníků ozbrojených sil Spojených států v zemi, eskalovala letecká válka nad Severním Vietnamem. Od roku 1966 se cíle bombardování posouvaly dále do vnitrozemí VDR. Spojené státy se nicméně obávaly čínské intervence, a proto se zprvu vyhýbaly bombardování Hanoje a přístavu Haiphong, skrze který proudila komunistická pomoc. Spolu s tím Johnson nesouhlasil, aby letectvo zničilo rozvětvený systém hrází, čím by byly vyvolány záplavy, které by následně zničily úrodu a vedly by k hladomoru.⁴⁹ Namísto toho byl pod Johnsonovým dohledem vypracován seznam obsahující 94 objektů,⁵⁰ proti kterým měla být vedena „chirurgicky“ přesná letecká válka. Primárním cílem ze zmíněného dokumentu byla infrastruktura v Severním Vietnamu, jež byla životně důležitá pro zásobování Vietcongu a VLA. Úsilí Spojených států o vyřazení veškerých primárních komunikací bylo demonstrováno na silničním a železničnímu mostu Thanh Hoa přes řeku Song Ma, na který bylo provedeno přes 700 náletů. Most byl vždy pouze poškozen. K jeho zničení došlo až roku 1972, tedy až po sedmi letech od prvního leteckého útoku.⁵¹

⁴⁹ FREY, s. 100.

⁵⁰ McNAB, WIEST, s. 45.

⁵¹ Tamtéž.

V průběhu roku 1966 se zvýšil počet leteckých operací na 10 000 měsíčně. Přesto nadále nedokázaly paralyzovat severovietnamskou logistiku. Příkladem neúspěchu je poškození ropných skladů poblíž Haiphongu. Po leteckém útoku byly veškeré ropné zásoby rozvezeny a ukryty po celé zemi. Tato strategie pouze ukázala, že Severní Vietnam se dokáže rychle a efektivně vypořádat s následky leteckého bombardování. Spojené státy si byly vědomy neuspokojivých výsledků, přesto v následujícím roce navýšily počet leteckých operací na 13 000 měsíčně a pokračovaly ve stejném kurzu až do března 1968, kdy byla neomezená letecká válka pozastavena jako neúčinná. V říjnu 1968 bylo od ní definitivně opuštěno.

Operace *Rolling Thunder* během tří let nepřinesla očekávané výsledky. Z vojenského hlediska se jednalo o zbytečné bombardování země, jejíž hospodářství bylo primárně zaměřeno na zemědělskou výrobu. Předchozí neefektivitu potvrdila severovietnamskou ofenzíva ze začátku roku 1968. Během ní se projevilo, že letectvo nenapáchalo nepříteli výraznější škody, nezamezilo infiltraci jednotek a nedosáhlo vytouženého jednání, které by ukončilo konflikt. Ve výsledku letecká kampaň pouze plýtvala finančními a vojenskými prostředky.

Zatímco nad Severním Vietnamem probíhala časově neomezená letecká operace, vypracoval generál Westmoreland novou koncepci vedení války, kterou zaštitoval názvem *strategie opotřebení*. Ta byla založena na třech fázích. V první etapě měla armáda Spojených států odrazit útoky FNO, čímž by byla stabilizována armáda Jižního Vietnamu, které hrozil totální kolaps. Současně s tím mělo být udrženo pobřežní pásmo, ve kterém se nacházela většina amerických vojenských objektů. Tato fáze měla trvat do začátku první poloviny roku 1966. Následovala druhá etapa, ve které měli američtí vojáci přejít do ofenzivy. V poslední, třetí fázi, měla armáda do konce roku 1967 dosáhnout vítězství.⁵²

Základním předpokladem této doktríny bylo, že armáda Spojených států způsobí nepříteli takové ztráty, kvůli nimž nebude dále schopen pokračovat ve svých vojenských aktivitách. Nová strategie byla založena na třech taktických

⁵² SYRUČEK, s. 176.

úkolech, které na sebe navazovaly, *najdi a znič* (search and destroy), *vyčistit* (clearing) a *bezpečností operace* (securing operations).⁵³ S přijetím Westemorelandova plánu došlo k rozdělení práce mezi americkou a jihovietnamskou armádou. Zatímco ARVN zajišťovala pouze defenzivní činnost, ozbrojené složky jejich spojenců vedly ofenzivní operace. Kvůli novým vojenským kampaním potřebovaly Spojené státy více vojáků k uskutečnění svých těchto záměrů. Došlo tedy k tomu, před čím Pentagon dávno varoval, k tzv. efektu sněhové koule, tedy: „*rozmístění pravidelných jednotek by vyžadovalo vysílání další posil a přispělo k rozkladu bojové morálky jihovietnamské armády.*“⁵⁴

Válka ve Vietnamu nebyla standartní konvenční válkou, jako tomu bylo v případě předešlých konfliktů. Vítězství se již nedalo určit podle dobytého území. Bylo nutné zavést nová měřítka: „*počet mrtvých*“ (body count) a „*poměr usmrcených*“ (kill ratio). V prvním případě se prezentovala suma zabitých nepřátelských vojáků. Nicméně tento důraz na „*počet mrtvých*“ často způsoboval nadhodnocení reálných čísel, či příležitostné, ať už vědomé nebo nevědomé, popravy civilního obyvatelstva. Druhá forma prezentovala poměr zabitých nepřátelských a vlastních vojáků. Díky tomu vycházely vojenské reporty, ve kterých byl „*poměr usmrcených*“ až 1:11 ve prospěch Spojených států. Tak tomu bylo v bitvě u La Drang v polovině listopadu 1965. V prvním větším střetnutí Spojených států s Vietcongem a pravidelnou armádou Severního Vietnamu, ve kterém se osvědčil americký aeromobilní koncept.

Z této bitvy se poučila VDR. Poté, co její jednotky nedokázaly odolávat masivní dělostřelecké a letecké podpoře Spojených států, se od této události adaptoval VLA a Vietcong na novou strategii. Primárně se snažili vyhnout přímému střetu a zamezit větším ztrátám tím, že využívali okolního prostředí ve svůj prospěch. Ať už se jednalo především o džungli nebo městskou zástavbu, kde se členové Vietcongu mnohokrát ukrývali. Když už se rozhodli ke střetu, snažili se přiblížit k svému protivníkovi co nejbliže, aby byla z boje vyřazena

⁵³ SUMMERS, *The Vietnam War Almanac*, s. 326.

⁵⁴ FREY, s. 80.

jeho zdrcující palebná převaha. Tato taktika byla později pojmenována jako „zavěšení se na amerických opascích“.⁵⁵

Nová americká doktrína v jistém ohledu fungovala, přesto nedokázala vyhrát válku. Hlavním důvodem byla chybně zvolená strategie opotřebení, která nebyla zaměřena na hlavní politický cíl, jenž mělo být dosaženo – zabránit komunistické infiltraci. Spojené státy se nesoustředily přímo na zdroj, ale namísto toho spoléhaly na „vykrvácení“ protivníka, který měl rozhodně „vyšší práh“ bolesti. V jistém ohledu hrál čas ve prospěch VDR, stejně jako tomu bylo v předešlém konfliktu s Francií.

Přestože americká armáda vyhrála každou bitvu ve vietnamské válce, veřejnost vnímala boje jako neustálé se opakující střety, ve kterých nepozorovala žádný posun ke konečnému vítězství. Navíc po znechucení z vlastních ztrát, začala veřejná podpora pro vietnamský konflikt výrazně upadat. Dalším určujícím faktorem pro sestupnou podporu války byla skutečnost, že padlý voják Severního Vietnamu měl diametrálně nižší hodnotu, než americký. Ve výsledku lze tedy konstatovat, že ačkoliv Spojené státy zformovaly účinnou taktiku, selhala jejich strategie opotřebení.⁵⁶

3.3 Eskalace konfliktu

V průběhu let 1966–1967 se válka ve Vietnamu stupňovala. V tomto časovém období neexistovala žádná frontová linie. Ani jedna z válčících stran nemohla svůj pokrok ve válce podložit ničím jiným, než počtem zabitých vojáků. V roce 1966 proběhlo na 18 velkých operací, během kterých bylo usmrceno nad 50 000 příslušníků Vietcongu nebo VLA.⁵⁷ První větší vojenskou kampaní Spojených států byla operace *Attleboro*, která proběhla mezi 14. zářím a 25. listopadem 1966. Jejím primárním úkolem bylo vyhledat a zničit hlavní stan FNO, o kterém se velitelství amerických ozbrojených sil domnívalo, že se nachází poblíž Saigonu.

⁵⁵ WIEST, s. 31–32.

⁵⁶ SUMMERS, Harry, *On Strategy: A Critical Analysis of The Vietnam War*, Novato 1983, s. 89–90.

⁵⁷ McNAB, WIEST, s. 63.

Operace byla prezentována MACV⁵⁸ jako úspěšná, navzdory skutečností, že velitelství FNO nebylo objeveno a nebyla svedena žádná větší bitva. Jejich přesvědčení o pozitivním výsledku totiž vycházelo z nového měřítka pro vedení války, poměru usmrcených, jenž dosáhl 10:1 ve prospěch Spojených států. Paradoxně též Severní Vietnam vnímal operaci jako své vítězství. Úspěšně aplikovali novou strategii, díky níž se vyhnuli většímu střetnutí. Stáhli větší množství příslušníků Vietcongu za hranice Jižního Vietnamu a zaměstnali početnou část americké armády při její snaze o svedení bitvy.⁵⁹

Začátkem roku 1967 byla zahájena další ofenzivní kampaň Spojených států. Operace *Cedar Falls* se soustředila na neklidnou oblast tzv. Železného trojúhelníku, který se nacházel přibližně 25 kilometrů severně od Saigonu. Vietcong se zde znovu dokázal vyhnout většímu střetu a ustoupil. Americké velitelství vnímalo tento region jako velmi nestálý a tak následně těžká technika celou oblast zničila v domnění, že to zabráni usídlení nepřítele. Přesto ani destrukce krajiny neměla vliv na návrat protivníka, na rozdíl od politického dopadu, kvůli způsobeným ekologickým škodám na území Jižního Vietnamu. Ty byly následně příčinou toho, že Spojené státy začaly být u svého spojence: „vnímány jako lehkomyšlní ničitelé, než jako přátelští dobrodinci.“⁶⁰

Již o měsíc později se odehrál největší výsadek amerických sil od konce druhé světové války. V průběhu operace *Junction City* byli výsadkáři dislokováni podél kambodžských hranic, aby zabránili stáhnutí protivníka z Jižního Vietnamu, odkud byl systematicky vytlačován směr ke Kambodže. Spojené státy vnímaly bitvu znovu jako velké vítězství, navzdory skutečností, že většinu nepřátel se podařilo během nočních střetů stáhnout ze země.

⁵⁸ Military Assistance Command in Vietnam vznikla 1962 pro kontrolu vysílání vojenských poradců a podpory. První dva roky svého působení přenechala velení nad poradci již vzniklé MAAG a soustředila se pouze na fungování logistiky a utužování vztahů se svým spojencem, Jižním Vietnamem. Od roku 1965 až do roku 1973, byla MACV transformována na hlavní velitelský stan Spojených států ve Vietnamu. Velitelství mělo tři hlavní funkce: mise vojenských poradců, vrchní velitelství ozbrojených sil ve Vietnamu a v neposlední řadě podpora ARVN. SUMMERS, *The Vietnam War Almanac*, s. 235-236.

⁵⁹ WIEST, s. 33.

⁶⁰ McNAB, WIEST, s. 66.

V průběhu roku 1967 se vietnamský konflikt dostal do nové patové situace. Operace *vyhledej a znič* provedené v roce 1966–1967 nepřinesly očekávaný výsledek v podobě totální destrukce FNO. Byl pouze narušen zásobovací systém Severního Vietnamu. Pro Hanoj tato skutečnost nepředstavovala větší překážku a nadále vysílala další jednotky na jih, kde díky místnímu Vietcongu stále kontrolovala velkou část venkova.

Spojené státy a Severní Vietnam postupně navyšovaly svoji aktivitu. Americké jednotky vyhrávaly každou bitvu, nicméně nedokázaly definitivně porazit protivníka. Tento nepříznivý vývoj ve vedení války se odrazil v postupném poklesu veřejné podpory Johnsonovy administrativy. Nedílným faktorem, který ovlivňoval americké mínění o angažovanosti v Jižním Vietnamu, byly především ztráty. V roce 1965 bylo zraněno, ztraceno v akci nebo zabito na 2500 vojáků. Kontrastem k tomu byl konec roku 1967. V tomto období, kdy americké působení ve vietnamském konfliktu docílilo vrcholu, dosáhly ztráty 80 000 vojáků,⁶¹ z toho 11 000 jich padlo v boji nebo zemřelo na následky zranění.⁶²

Tyto ztráty vedly k nespokojenosti veřejnosti, neboť média, která o nich informovala, začínala stále více ovlivňovat veřejné mínění. Scény krveprolití a destrukce přirozeně vyústily v názor, že zvyšující se počty padlých byly už nad rámec amerických závazků vůči spojenci. Prezident Johnson se pokusil čelit rostoucím pochybnostem mediálním protiútokem, kterým měl poukázat na to, že ve válce bylo docíleno pokroku a tím by dosáhnul dlouhodobé podpory, kterou nutně potřeboval. Nicméně bylo čím dál tím jasnější, že patová situace ve Vietnamu neumožní ukončit konflikt do konce roku 1967, jak bylo původně předpokládáno.

Z tohoto důvodu byl povolán z Vietnamu generál Westmoreland, aby povzbudil americkou veřejnost. Již po vystoupení z letadla ve Washingtonu dne 15. listopadu 1967, odpověděl čekajícím novinářům: *„Během čtyř let strávených ve Vietnamu jsem nebyl nikdy více přesvědčen o vítězství. Dosahujeme*

⁶¹ WILLBANKS, James, *The Tet Offensive: A Concise History*, New York 2007, s. 6.

⁶² HLAVÁČEK, s. 22.

skutečného pokroku.“⁶³ Následující den prohlásil, že ARVN bude pomalu přebírat hlavní zodpovědnost za vedení války, čímž by postupný odchod Spojených států mohl začít do dvou let.⁶⁴ V dalším projevu, dne 21. listopadu před Národní tiskovou organizací, Westmoreland oznámil: „*Dosáhli jsme zlomového bodu [...] Jsem si naprosto jistý, že kde v roce 1965 vítězil nepřítel, dnes jistě ztrácí. Nepřátelské naděje jsou v úpadku.*“⁶⁵

Generál Westmoreland je v americké vojenské historii znám především za jeho odvážné předpovědi ohledně vývoje vietnamské války. Přestože se v současnosti zdá, že jeho vyřčená slova vnímáme jako mylná, paradoxně se částečně ukázala jako pravdivá. První snižování počtu amerických vojáků ve Vietnamu skutečně započalo 22 měsíců od prohlášení z 16. listopadu 1967. Došlo k tomu však za rozdílných podmínek, než o kterých Westmoreland hovořil.

Úspěšná mediální kampaň ke konci roku 1967 dokázala přesvědčit americkou veřejnost o jejich „mylných“ předpokladech a tím byla na krátkou dobu pozastavena klesající podpora pro angažovanost Spojených států ve vietnamském konfliktu. Johnson byl spokojen s výsledky. Budoucí cena za mediální kampaň měla být vysoká. Vláda si obstarala veřejnou podporu sliby o nadcházejícím rozhodujícím pokroku ve válce, jenž povede ke konečnému vítězství. Namísto toho byla budoucí vojenská kampaň, která měla zvrátit patovou situaci ve Vietnamu iniciována protivníkem, o kterém se většina americké veřejnosti domnívala, že je na pokraji kolapsu. Zatímco Westmoreland uchvacoval Spojené státy svými předpověďmi o blízkém vítězství, Severní Vietnam se připravoval na mohutnou ofenzívu, která se stala bodem zlomu ve vietnamské válce.

3.4 Plán ofenzívy

Ve stejné době, během které diskutoval Johnson se svými poradci o vedení války, řešilo stejný problém také vedení Severního Vietnam. Na třináctém plénu severovietnamské komunistické strany ke konci roku 1966, bylo rozhodnuto o

⁶³ OBERDORFER, Don, *The Turning Point In The Vietnam War*, New York 1984, s. 104.

⁶⁴ WILLBANKS, s. 7.

⁶⁵ Tamtéž.

nutnosti dosáhnout vítězství v relativně krátké době.⁶⁶ Přesto v následujícím půlroce nebyla pozměněna strategie o vyhýbání se větším střetům, jež podle komunistického vedení nepřinášela dostačující výsledky. Ke změně došlo až v červenci 1967, kdy se v Hanoji sešli velitelé, jak političtí, tak vojenští z Jižního⁶⁷ a Severního Vietnamu. Hlavním bodem shromáždění bylo projednání budoucí ofenzívy, která zlomí současný pat ve vietnamské válce a zvrátí vítězství na svoji stranu.

Paradoxní situace nastala, když americká rozvědka zachytila severovietnamské setkání z července 1967. Pokud by odhalila pravý důvod a obsah zasedání, získaly by Spojené státy prvotní informace, které by pravděpodobně zabránily překvapení z nadcházející ofenzívy. Namísto toho analytici věřili, že schůze byla svolána kvůli projednání nabídky míru.⁶⁸ Nicméně než došlo k červencovému setkání, panovala od konce roku 1966 v politbyru komunistické strany vyostřená diskuze o tom, jak nejlépe docílit konečného vítězství.

Le Duan, kritik stávající strategie a od roku 1967 generální tajemník komunistické strany,⁶⁹ zhodnotil dosavadní vývoj ve válce jako nepříznivý, především kvůli agresivní americké taktice *vyhledej a znič*. Duan poukazoval na to, že pokud se nezmění strategie nebo nedojde k rozhodné ofenzívě, pravděpodobně skončí vietnamský konflikt v neprospěch Severního Vietnamu, který vyčerpá veškerou vojenskou sílu. Ačkoliv panovaly pesimistické obavy z budoucnosti, bylo si vedení FNO vědomo dvou problémů, které zaměstnávaly Spojené státy. Prvním byla neschopnost ARVN k vedení vlastní války a druhým klesající veřejná podpora amerického válečného úsilí. Le Duan se zasazoval za více ofenzivní strategii, která měla vyřadit Jižní Vietnam z konfliktu a společně s tím rozšířit svůj vliv a kontrolu po celé zemi.⁷⁰

⁶⁶ WILLBANKS, s. 9.

⁶⁷ Zástupci místního Vietcongu

⁶⁸ WIRTZ, James, *The Tet Offensive: Intelligence Failure In War*, New York 1991, s. 54. Srovnáno: ARNOLD, James Richard, *Tet Offensive 1968: Turning Point in Vietnam*, Londýn 1990, s. 7–9.

⁶⁹ SUMMERS, *The Vietnam War Almanac*, s. 147.

⁷⁰ WILLBANKS, s. 9.

K nové strategii se připojil i generál Nguyen Chi Thanh, vrchní velitel ozbrojených sil pro Jižní Vietnam. Duan společně s Thanhem našli podporu mezi ostatními členy politbyra, kteří nebyli spokojeni s výsledky války a obávali se, že současná strategie malých střetů je vůči protivníkovo převyšující vojenské síle zcela zbytečná. Z pozdějšího rozhovoru popsal situaci ve straně neznámý generál Vietcongu: „*Na jaře 1967 spustil Westmoreland svou druhou kampaň. Její zuřivostí byli někteří naši lidé zastrašeni. Následně panovalo velmi mnoho diskuzí ohledně kurzu války – máme pokračovat v hlavním úsilí, nebo se vrátit zpět k současné strategii. Uprostřed roku 1967 jsme ale usoudili, že nemáte [Spojené státy] žádné rezervy pro udržení rovnováhy sil na bojišti. Proto jsme se rozhodli uskutečnit rozhodnou ofenzívu, jež měla přinutit prezidenta Johnsona k deeskalaci války.*“⁷¹

Bylo by mylné se domnívat, že velení FNO věřilo, že jedinou ofenzívou může zvrátit americké zapojení ve Vietnamu. Americká taktika přinášela v jistém ohledu kladné výsledky, zatímco v Hanoji riskovali s ofenzívou budoucí vývoj ve válce, který by mohl vést k definitivní porážce Severního Vietnamu. Pochopitelně se ozvaly hlasy proti tak riskantní strategii. Nejvýznamnějším členem této druhé skupiny byl ministr obrany Nguyen Vo Giap,⁷² který bývá často mylně označován za prvotního původce myšlenky ofenzívy Tet. Obával se, že mohutný útok bude na počátku zničen protivníkovou mobilitou a palebnou převahou.⁷³

Dalším určujícím faktorem pro jeho nesouhlas byly dlouholeté ostré spory s generálem Thanhem. Obě strany se především napadaly za způsob vedení války. Zatímco Thanh se více soustředil při velení pouze na VLA a zanedbával pro vojenské operace příslušníky Vietcongu, byl to Giap, který zdůrazňoval, že pro úspěch ve válce musí obě vojenské složky mezi sebou spolupracovat, aby tím docílily lidového povstání v Jižním Vietnamu, který bude iniciován Vietcongem,

⁷¹ ARNOLD, s. 9.

⁷² Nguyen Vo Giap (1912-2013) začal svoji vojenskou kariéru již za japonské okupace jako člen Viet Minhu, který založil společně s Ho Či Minem. Jako armádní generál VDR, porazil Francii v první indočínské válce, když v roce 1954 zvítězil u Dien Bien Phu. Poté se stal ministrem obrany a velitelem pravidelné armády. SUMMERS, *The Vietnam War Almanac*, s. 177–178.

⁷³ WILLBANKS, s. 9.

jako „politickou“ armádou a následně podpořen regulární armádou.⁷⁴ Tato doktrína pak přímo vycházela z komunistického pojetí vedení války a s termíny, jako jsou revoluční válka a ozbrojené povstání lidu.⁷⁵

Den předtím, než došlo k rozhodujícímu červencovému setkání politbyra Severního Vietnamu, zemřel generál Thanh. V oficiální zprávě bylo uvedeno, že příčinou úmrtí byl infarkt,⁷⁶ přesto ihned po jeho smrti vznikly teorie o mocenském boji nebo zásahu šrapnelem při leteckém bombardování.⁷⁷ Současní historikové dospěli k názoru, že příčinou úmrtí byl generálův špatný zdravotní stav. Trpěl totiž dlouhodobými problémy se srdcem a tak se pravděpodobně na jednom z večírků v předvečer zasedání strany upil k smrti.⁷⁸

Ve výsledku přenesla Thanhova smrt veškerou zodpovědnost za plánování a řízení následné ofenzívy na skeptického Giapa. Přesto byl již během léta 1967 vypracován celkový plán nadcházející ofenzívy, který měl prolomit patovou situaci v Jižním Vietnamu a dosáhnout tří cílů: vyprovokovat ozbrojené povstání v Jižním Vietnamu, roztříštit ARVN a tím přesvědčit Spojené státy, že válku nemohu nikdy vyhrát. Hanoj především spoléhala na spojení ofenzívy a lidové revolty, která měla oslabit nebo zničit politický a vojenský režim v Jižním Vietnamu a tím přimět Spojené státy zasednout k jednacímu stolu.⁷⁹

K provedení výše zmíněných taktických cílů byl celkový plán rozdělen na tři fáze. První etapa se označuje jako přípravná. Od listopadu 1967 docházelo k přesunu vojenského materiálu po Ho Či Minově stezce. Také první armádní jednotky započaly s infiltrací do Jižního Vietnamu. Tato přípravná etapa skončila v prosinci téhož roku. Začátek druhé fáze byl stanoven na 31. ledna 1968.⁸⁰ V tento den začínal podle jihovietnamského kalendáře nový lunární rok, ve vietnamštině označován jako Tet. Během zmíněného svátku bylo již od roku 1963 pravidelně vyhlašováno sedmidenní příměří, které obě strany využily

⁷⁴ WIRTZ, James, *The Tet Offensive: Intelligence Failure In War*, s. 47–50.

⁷⁵ NGUYEN, Giap Vo, *Národně osvobozenecká válka*, Praha 1971, s. 80–84.

⁷⁶ WIRTZ, s. 51.

⁷⁷ OBERDOFER, s. 42.

⁷⁸ GUANG, Cheng Ang, *Decision-Making Leading to the Tet Offensive (1968) – The Vietnamese Communist Perspective*. In: *Journal of Contemporary History* 33, 1998, 3, s. 346.

⁷⁹ WILLBANKS, s. 11.

⁸⁰ Tamtéž, s. 12.

k oslavám a návštěvám příbuzných.⁸¹ I pro nastávající rok 1968 souhlasili komunisté s vyhlášením příměří. Jižní Vietnam a Spojené státy očekávaly pouze slabou vojenskou aktivitu omezenou na lokální střety, jako tomu bylo v předešlých letech. Jenom málokdo ze spojeneckého velení předvídal nebo tušil, že severovietnamské síly se připravily na mohutnou ofenzívu, která se následně stala zlomovým bodem ve vietnamském konfliktu.⁸²

Cílem druhé fáze v plánu Tet byla města a vojenské komplexy v celé zemi, na které měl zaútočit primárně Vietcong. Předpokladem k dosažení těchto cílů byla infiltrace a zaujmutí výchozí pozice dříve, než bude ofenzíva zahájena. Souběžně s útokem na stanovené cíle, měla kulminovat komunistická propaganda. Ta měla vyvolat u jihovietnamského obyvatelstva nenávist vůči svému spojenci, jenž by byl vzápětí izolován a paralyzován uvnitř země.

Pokud by komunistické síly nepodnítily lidové povstání a nedobily vytyčené cíle do konce března 1968, měla následovat třetí a finální fáze, během které mělo dojít k překročení demilitarizovaného pásma pravidelnou armádou a následně pokračovat ve vojenském nátlaku, který měl zapříčinit pád saigonského režimu do července 1968.⁸³

Příprava na nadcházející ofenzívu začala na podzim 1967. Ho Či Minova stezka byla modernizována. Po nové logistické síti se na jih přesouval materiál a vojenské jednotky, ale také moderní výzbroj od Sovětského svazu a Číny. Souběžně s infiltrací VLA do Jižního Vietnamu, byli informováni velitelé Vietcongu, aby zahájili přípravu na ofenzívu. Nově byly zorganizovány sapérské skupiny, vycvičené přímo pro boj v městské zástavbě. Docházelo k špionážním akcím, které mapovaly příjezdové cesty k cílovým objektům. Mezitím vedli političtí velitelé mezi svými jednotkami propagandistickou kampaň o blížícím se konečném vítězství. Severní Vietnam se připravoval pro rozhodující úder.

V předvečer ofenzívy se v Jižním Vietnamu nacházelo minimálně 50 000 vojáků pravidelná armády (VLA) rozmístěných v sedmi divizích. Vietcong byl rozdělen na dvě skupiny. První část byla primárně zaměřena pouze na boj a čítala

⁸¹ OBERDORFER, s. 70.

⁸² Tamtéž, s. 71.

⁸³ KNEIPP, Nancy, *The Tet Offensive and the Principles of War*. Newport 1996, s. 1–6.

přes 60 000 členů. Druhá, polovojenská část, která měla za úkoly zabezpečovat logistiku, provádět průzkum, klást pasti a útočit ze zálohy, čítala na 400 000 příslušníků.⁸⁴

K dosažení strategického překvapení, vydal Giap rozkaz k pohraničním střetům VLA podél kambodžských hranic a též jižně od demilitarizovaného pásma podél 17. rovnoběžky. Tyto lokální boje měly tři účely. Nejprve vylákat americké síly z měst a vojenských základen. Dále poskytovaly příležitost k větší spolupráci regulérní armády s místními jednotkami Vietcongu a v neposlední řadě sloužily tyto výpady jako clona pro přesun a infiltrace materiálu a vojáků po Ho Či Minově stezce.

Pohraniční střety vždy skončily drtivým americkým vítězstvím. Ze strategického hlediska se jednalo o fatální selhání Severního Vietnamu, během kterého ztratil své nejlepší jednotky. Také neuspěl ve snaze vylákat americké síly z vnitrozemí. Díky své mobilitě a využívání vrtulníků se spojenecké jednotky přemístily ke střetům na hranicích, zlikvidovaly protivníka a vracely se zpět na základnu. Přesto velení Severního Vietnamu docílilo podstatné výhody. Upoutalo Westmorelandovo pozornost od vnitrozemí k hranicím, především když 21. ledna 1968 obklíčili základnu Khe Sanh. Vše nasvědčovalo tomu, že Giap zde chce provést rozhodující útok, který se velmi podobal bitvě u Dien Bien Phu. Vážnost celé situace lze demonstrovat na postoji prezidenta Johnsona, který nechal v Bílém domě vybudovat model celé pevnosti, u kterého před svými vojenskými poradci prohlásil 29. ledna 1968: „*Nechci žádný zatracený Dinbinphoo.*“⁸⁵ Severní Vietnam dosáhl dokonalé příležitosti k provedení překvapujícímu útoku v centru Jižního Vietnamu.

⁸⁴ ARNOLD, s. 28–30.

⁸⁵ WILLBANKS, s. 25.

4 PRŮBĚH OFENZÍVY TET

Severovietnamská ofenzíva byla zahájena již 30. ledna 1968, tedy o den dříve, než byla plánována. Příslušníci Vietcongu zaútočili okolo třetí hodiny v noci na města podél pobřeží a v centrálních výšinách Jižního Vietnamu. Pozemní útoky v síle praporu, podporované minometnými a raketovými jednotkami, udeřily na přístavy Nha Trang a Hoi An. Dále dva tisíce vojáků Vietcongu zaútočilo na město Ban Me Thuot, jež se nachází v centrálních výšinách. Současně saperské oddíly přepadly velitelství ARVN v Da Nangu. Ostatní útoky byly vedeny na hlavní provinční města, jako bylo např. Kontum, Pleiku a přístav Qui Nhon.⁸⁶ Přestože téže noci byly veškeré komunistické síly odraženy, vyvstává zde následující otázka: Proč byla ofenzíva spuštěna o den dříve, než bylo plánováno?

Pravděpodobně došlo k nedorozumění v hlavním štábu Vietcongu, který spadl pod velení generála Tran Van Tra.⁸⁷ Uposlechl Giapův výslovný rozkaz spustit ofenzívu v první den nového lunárního roku. Pro obě země byl začátek svátku Tet stanoven na jiný datum. Konkrétněji, Jižní Vietnam, na rozdíl od Severního Vietnamu, používal starší verzi kalendáře, který stanovil nový lunární rok na poslední lednový den, zatímco jeho severovietnamská verze určila tento datum o den dříve, tedy na 30. ledna 1968.⁸⁸

Předčasné útoky byly špatně koordinované. Většina komunistických jednotek byla rychle odražena a stále pod rouškou noci se útočící síly stáhly. K dalším útokům na jiná města téhož dne nedošlo. Přesto z obav prezidenta Thieu bylo zrušeno plánované příměří v celé zemi a souběžně s tím byly zalarmovány vojenské jednotky v Jižním Vietnamu. Bylo ale již pozdě povolávat zpět vojáky ARVN, kteří v předešlých dnech odjeli z kasáren ke svým příbuzným oslavovat začátek nového lunárního roku.⁸⁹

⁸⁶ *The Situation in South Vietnam No.3 - 1968/01/30*. In: Central Intelligence Agency Library [online], [cit. 2019-02-24]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/readingroom/document/06753742>.

⁸⁷ Tran Van Tra (1918-1996) vstoupil do komunistické strany roku 1940 a v následujícím konfliktu se Francií stoupal ve vojenské a politické hierarchii. Po studiích v Číně a v SSSR byl roku 1961 jmenován do funkce předsedy COSVN (Central Office of South Vietnam), ze které řídil veškeré guerillové akce Vietcongu. SUMMERS, *The Vietnam War Almanac*, s. 343.

⁸⁸ WILLBANKS, s. 29.

⁸⁹ OBERDORFER, s. 133–134.

Ozbrojené síly Spojených států se nacházely v lepším bojovém postavení, na rozdíl od jejich spojenců. V průběhu 30. ledna vydal hlavní štáb varování před obdobnými útoky. Současně byl v platnost uveden rozkaz spojený s maximální obezřetností, který vedl ke zvýšené defenzivní činnosti u důležitých institucí.⁹⁰ Přesto zpravodajská služba nezpозorovala budoucí nebezpečí v plném rozsahu, jak vyplývá ze zprávy CIA vydané v předvečer ofenzívy.⁹¹ Málokdo věnoval varování plnou pozornost. Podobné zprávy o blížící se ofenzívě přicházely častokrát v minulosti a nikdy se nenaplnily. Většina velitelů očekávala, že tomu bude tentokrát a spíše se soustředila na obléhané letiště Khe Sanh. Westmoreland dokonce stále očekával, že rozhodný útok ve vietnamské válce bude veden na odlehlou základnu u demilitarizované zóny.

Dne 31. ledna 1968 po třetí hodině ranní, byla zahájena do té doby největší ofenzíva Severního Vietnamu v probíhajícím konfliktu. Přibližně 80 000 vojáků pravidelné armády a Vietcongu zahájilo koordinovaný útok uvnitř Jižního Vietnamu. Útočící velitelé se drželi Giapova plánu a udeřili na provinční, ale také na jiná důležitá města. Na severu Jižního Vietnamu byly pod útokem města Quang Tri, Tam Ky a též bývalé centrum vietnamských panovníků, Hue. Pod palbou se ocitly vojenské základny Spojených států v Phu Bai a Chu Lai. V oblasti centrální vrchoviny byly obnoveny předchozí noční útoky, ke kterým přibýly i nové cíle, jako byly Tuy Hoa a Phan Thiet, nevyjímaje americké objekty v Bong Song a An Khe. Na jihu země bylo hlavním cílem dobýt Saigon a obsadit deltu Mekongu, která byla životně důležitá pro jihovietnamský režim. K provedení těchto cílů musela být vyřazena letecká základna ARVN, Bien Hoa, nacházející se severovýchodně od Saigonu. Dalším primárním cílem se stala největší americké základna v Jižním Vietnamu, Long Binh, která byla lokalizovaná jihovýchodně od letiště Bien Hoa. Oba tyto objekty byly od počátku ofenzívy pod nepřátelskou palbou minometů nebo raket, jako většina jihovietnamských měst a vojenských objektů v celé zemi.⁹²

⁹⁰ ARNOLD, s. 40.

⁹¹ Early Warning of Viet Cong TET Offensive. In: Central Intelligence Agency Library [online], [cit. 2019-02-23]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/readingroom/docs/CIA-RDP79B01737A000200060006-1.pdf>.

⁹² WILLBANKS, s. 31.

Rozsah ofenzívy Tet byl ohromující. Všude panoval chaos a zmatek, přesto velení Spojených států a CIA stále věřilo, že cílem těchto útoků je upoutat na sebe pozornost a zamezit přesunu posil k obležené pevnosti Khe Sanh. Generál Westmoreland se nově domníval, že ofenzíva je posledním severovietnamským úsilím ve válce a která vyčerpá veškerou jeho vojenskou sílu.⁹³ Spatřoval v tom úspěch strategie opotřebení, jež aplikoval ve vedení války od roku 1965. Ve výsledku Spojené státy hluboce podcenily protivníkovy možnosti a až příliš se spoléhaly na vlastní propagandu o jeho neškodnosti, stejně jako to dřív učinili Francouzi.

4.1 Bitva o Saigon

Nejtěžší boje v rámci ofenzívy Tet byly vedeny v hlavním městě Jižního Vietnamu, které bylo po dobu dvaadvaceti let ušetřeno válečných traumat. Saigonská oblast byla sídlem přibližně 130 vojenských a administrativních objektů Spojených států, jejíž zabezpečení mělo na starost přibližně tisíc příslušníků vojenské policie. Nicméně obrana samotné městské oblasti byla z důvodu vzrůstající citlivosti vůči americké přítomnosti přenechána jednomu kontingentu ARVN, který společně s 17 000 jihovietnamskými policisty hlídkoval v ulicích.⁹⁴

Ačkoliv se okolí regionu stávalo centrem bojů, Saigon byl sídlem vlády, mezinárodní obchodní čtvrti, diplomatických budov, ale také útočištěm uprchlíků, kteří žili jak v přepychových bulvárech evropského stylu nebo ve slumech v okrajových čtvrtích. Město zažilo od porážky Francouzů u Diem Bien Phu radikální nárůst populace. Zatímco v roce 1954 se počet obyvatel pohyboval přibližně okolo 550 000, v roce 1967 vzrostl na 2,2 milionu v centru a asi další milion v přilehlých aglomeracích. Skoro každý šestý obyvatel Jižního Vietnamu žil v jeho hlavním městě.⁹⁵ Nicméně se zdálo, že občané jsou zde v relativním bezpečí, nacházející se mimo okolní dění. Ofenzíva Tet však

⁹³ SCHMITZ, s. 92.

⁹⁴ WILLBANKS, s. 31-32.

⁹⁵ JOES, James Anthony, *Urban Guerrilla Warfare*, Lexington 2007, s. 97.

následně demonstrovala, že v zemi nebyla žádná oblast bezpečná před vlivem komunistů.

Plán severovietnamského úderu na hlavní město vyžadoval 11 praporů, které měly napadnout pět primárních cílů: generální štáb ARVN a námořnictva, americkou ambasádu, celostátní vysílací stanici a Palác nezávislosti, který sloužil jako prezidentská kancelář.⁹⁶ Byly zorganizovány jednotky, jež měly za úkol zavraždit vysoké představitele saigonského režimu, jako byl například prezident Thieu, ředitel jihovietnamské zpravodajské služby, náčelník policejního sboru a jeho saigonský podřízený. Při útoku na americkou ambasádu, mělo dojít k demonstrativní popravě velvyslance Spojených států, Ellswortha Bunkera. Za účelem přiblížení se ke svým cílům co nejlíže, se členové zmíněného vražedného komanda často vydávali za příslušníky policie nebo za vojáky jihovietnamské armády a jiných bezpečnostních složek.⁹⁷

V nočních hodinách 31. ledna 1968 byl zahájen útok na Saigon. Více jak 4000 vojáků první vlny směřovalo dobýt hlavní město Jižního Vietnamu. Podle plánu bylo klíčem k úspěchu důsledná infiltrace členů Vietcongu, kteří zaútočí na již zmíněné cíle, obsadí je a vyčkají zde na příchod posil v podobě regulérní severovietnamské armády. Provedením tohoto úkolu byla pověřena saperské skupina Vietcongu o síle 250 mužů, včetně žen. Na druhé straně se ve městě nacházelo přibližně 300 členů americké vojenské policie,⁹⁸ společně s 20 000 vojáky jihovietnamské armády, kteří představovali pouze poloviční vojenskou sílu, oproti plnému stavu všech 46 praporů.⁹⁹

První střety v Saigonu proběhly u prezidentského paláce. V jednu hodinu a třicet minut po půlnoci odpálila 34 členná skupina, oděná do vojenských uniforem ARVN, hlavní bránu objektu a pronikla dovnitř. Obrana budovy zahrnující vojenskou stráž, národní policii a dva tanky, byla příliš silná pro útočníky, kteří se následně stáhli do přilehlých bytových domů. Během

⁹⁶ ARNOLD, s. 41.

⁹⁷ *The Situation in Vietnam*. In: Central Intelligence Agency Library [online], [cit. 2019-02-24].

Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/readingroom/document/06772383>

⁹⁸ WILLBANKS, s. 32.

⁹⁹ *Tet Offensive II Field Force Vietnam After Action Report 31 January - 18 February 1968*. In: Defense Technical Information Center. [online], [cit. 2019-02-24], s. 5. Dostupné z: <https://apps.dtic.mil/docs/citations/ADA534568>.

následujících dvou dnů se odmítli vzdát a v marném boji se snažili probít z obklíčení. Výsledkem této akce bylo 32 mrtvých členů Vietcongu.¹⁰⁰

K dalšímu střetu došlo u komplexu budov generálního štábu ARVN. Po druhé hodině ranní zaútočilo přepadové komando na jednu z vnějších bran. Útočníci byli náhle vyrušeni příjezdem americké vojenské policie, která na sebe upoutala pozornost. Tohoto momentu využila stráž ARVN, která bránu zabarikádovala a připravila se k obraně. Útok Vietcongu následně zkolaboval a byl odražen. Důvodem tohoto selhání byla špatná koordinace Vietcongu a VLA, na kterou Giap upozorňoval od počátku a snažil se ji napravit. Původní plán totiž spoléhal na souběžný útok celého praporu pravidelné severovietnamské armády na jinou bránu objektu. Prapor byl ale stále na cestě k cíli, když již probíhala první fáze útoku. Špatnou koordinaci obou složek pak demonstruje skutečnost, že zmíněný vojenský útvar se nedokázal ani po pěti hodinách od zahájení ofenzívy dostavit do svého výchozího postavení.¹⁰¹ Z útočníka u generálního štábu se stal rázem obránce, který v zoufalém boji očekával pomoc, jež nikdy nedorazila.

Souběžně s boji u velitelství ARVN, dorazil krátce před třetí hodinou ranní severovietnamský obrněný konvoj k rozhlasovému studiu v Saigonu. Jelikož bylo nezbytné, aby se dvacetičlenná jednotka Vietcongu dostala k budově co nejbližší, vydávala za příslušníky jihovietnamské policie.¹⁰² Jakmile se úspěšně infiltrovali na nádvoří objektu, ihned spustili palbu na stráž objektu. Velitel hlídky se domníval, že se rádiová stanice stane jedním z cílů v budoucí ofenzívě, a proto po předčasných útocích v zemi ze dne 30. ledna, vypracoval plán, jenž by v případě nutnosti znemožnil protivníkovi vysílání.

Jakmile uslyšel velitel výstřely, nechal odpojit radiovou stanici od vysílací věže, která se nacházela mimo objekt.¹⁰³ Tato skutečnost znemožnila po dobytí budovy vysílat komunistickou propagandu, která měla podle Giapa iniciovat celonárodní povstání proti saigonskému režimu. Poté, co si útočníci uvědomili,

¹⁰⁰ ARNOLD, s. 43.

¹⁰¹ Tamtéž, s. 43.

¹⁰² *Tet Offensive II Field Force Vietnam After Action Report 31 January - 18 February 1968*. In: Defense Technical Information Center. [online], [cit. 2019-02-24], s. A. 19. Dostupné z: <https://apps.dtic.mil/docs/citations/ADA534568>.

¹⁰³ WILLBANKS, s. 33. Podle jiného zdroje, byla stanice odpojována od dodávek elektřiny. JOES, s. 98.

že jejich snaha o vysílání je marná, zničili veškerý radiový materiál a připravili se k obraně objektu v domnění, že severovietnamská armáda je již na cestě.¹⁰⁴ Členové Vietcongu vytrvali v defenzivě následujících šest hodin, než byli všichni zabiti. Scénář bitvy se opakoval, jako tomu bylo v souběžných střetech po celém Saigonu. Očekávané posily nikdy nedorazily.

Podobně jako u vysílací stanice si vedla saperská skupina při útoku na velitelství jihovietnamského námořnictva, během kterého se chtěla zmocnit kotvicích lodí. Ty měly být následně využity k přesunu jednotek v deltě Mekongu a podél pobřeží. Od začátku bitvy ale bylo jasné, že zde neuspějí. Po první neúspěšné vlně se jednotka stáhla a jako v obdobných situacích, zůstali útočníci osamoceni v defenzivě poblíž svého cíle, kde vyčkávali na posily. Ty znovu nikdy nedorazily. V tomto, ale i v předešlých případech, se z ambiciózních útoků stávaly sebevražedné mise.

Jak již bylo výše zmíněno, útoky se nesoustředily pouze na hlavní město, ale také na přilehlé okolí, primárně na vojenské objekty Spojených států. Mezi nejvýznamnější se řadila letecká základna Tan Son Nhut, lokalizována na okraji Saigonu, na níž se nacházelo americké velitelství v zemi. Dále to byla vojenská pevnost Long Binh, jež byla vybudována přibližně 25 kilometrů severně od města. Tento logistický a velitelský komplex, pod kterým byla přidružena letecká základna Bien Hoa, byl napaden okolo třetí hodiny ranní. Intenzivní dělostřelecká palba z minometů a raket částečně ochromila obránce. Tohoto momentu překvapení využil protivník. S vydáním signálu zaútočila část severovietnamské divize na severní perimetr. Současně byla napadena východní obranná linie, kde došlo k průlomu a k úspěšné infiltraci saperského družstva do muničního skladu, ve kterém rozmístili velké množství časovaných náloží. Americké síly si uvědomily hrozící nebezpečí. Jejich pokus o znovudobytí skladiště byl úspěšný. Následně američtí pyrotechnici většinu trhavin včas deaktivovali a zabránili tím vážným materiálním škodám.¹⁰⁵

¹⁰⁴ OBERDORFER, s. 144–145.

¹⁰⁵ *Tet Offensive II Field Force Vietnam After Action Report 31 January - 18 February 1968*. In: Defense Technical Information Center. [online], [cit. 2019-03-10], s. 11. Dostupné z: <https://apps.dtic.mil/docs/citations/ADA534568>.
srovnáno: WILLBANKS, s. 37–38. ARNOLD, s. 51–53.

Souběžně s útokem na Long Binh, zaútočili členové Vietcongu na leteckou základnu Tan Son Nhut, kde se nacházelo velitelství ozbrojených složek Spojených států ve Vietnamu, MACV. Útok začal obdobně. Okolo půl čtvrté hodiny ranní udeřila na objekt dělostřelecká přehradná baráž, která byla následována severovietnamským útokem ze západu, severu a východu. Vojenská stráž, skládající se z příslušníků ARVN, byla rychle přemožena a útočníci pronikli do objektu. Následné střetnutí u budovy hlavního štábu směřovalo ke katastrofické porážce, protože americké velení a většina členů štábů nebyla během své prezenční služby ozbrojena.

Vzápětí však dorazila záchrana v podobě výsadkářského praporu ARVN, který na letišti čekal na transport k demilitarizovanému pásu. Úspěšným protiútokem v půl páté ráno, výsadkáři zajistili perimetr v okolí průlomu, nicméně za cenu vysokých ztrát.¹⁰⁶ Po přeskupení obránců se začala projevovat jejich palebná převaha, která značně převyšovala útočníky a jež je donutila k následnému ústupu. Okolo poledne se ze základny stáhl poslední příslušník Vietcongu. Severovietnamské úsilí o dobytí základny lze reflektovat na jejich ztrátách. V místech prolomené linie bylo po bitvě nalezeno více jako 500 mrtvých útočníků.¹⁰⁷

Ve stejnou dobu, kdy probíhaly boje o Long Binh, zaútočil další pluk Vietcongu na jihovietnamské velitelství saigonské oblasti, nacházející se na letecké základně v Bien Hoa. Generálporučík Frederick Carlton Weyand,¹⁰⁸ který byl zodpovědný za zajištění obrany v oblastech obklopující Saigon, reagoval na hrozbu v Long Binhské oblasti vybudováním nouzové přístávací oblasti.¹⁰⁹ Ta se nacházela severně od základny a byla pro obránce životně důležitá.

¹⁰⁶ *Tet Offensive II Field Force Vietnam After Action Report 31 January - 18 February 1968*. In: Defense Technical Information Center. [online], [cit. 2019-03-10], s. 12. Dostupné z: <https://apps.dtic.mil/docs/citations/ADA534568>.

¹⁰⁷ Tamtéž, s. 13.

¹⁰⁸ Frederick Carlton Weyand započal vojenskou kariéru během druhé světové války jako zpravodajský důstojník na pacifickém bojišti. Od roku 1948 působil v pěchotě, s kterou absolvoval válku v Koreji. Od roku 1966 působil v Jižním Vietnamu již ve funkci generála. Po 12 měsíčním turnusu byl povýšen na velitele Saigonské oblasti. Od srpna 1968 byl převelen jako vojenský poradce. Zúčastnil se i mírových jednání v Paříži v letech 1969–1970, přesto byl nakonec znovu převelen do Jižního Vietnamu, kde působil až do stažení všech amerických vojáků ze země. Propuštěn z aktivní služby byl roku 1976. SUMMERS, *The Vietnam War Almanac*, s. 359–360.

¹⁰⁹ WILLBANKS, s. 38.

Vytvořila totiž pro útočníky novou hrozbu a tím došlo k rozprostření nepřátelských sil na větší plochu. Ještě před Wayandovým rozhodnutím o zřízení nových přistávacích ploch, vyrazil na pomoc americký obrněný konvoj. Organizace a vyslání vojenské kolony bylo okamžité. Již po hodině a půl od začátku úvodní dělostřelecké baráže odjížděla pomoc z blízké americké základny Bearcat.¹¹⁰ Cestou k letišti utrpěly posily těžké ztráty, přesto úspěšně zabránily obklíčení základny a odrazily útočící komunistické síly. Do půlnoci téhož dne byl hlavní útok na komplex Bien Hoa-Long Binh odražen. V následujících třech dnech většina přeživších příslušníků Vietcongu opustila oblast. V ojedinělých případech byla letecká základna Bien Hoa nadále ostřelována minomety. Nepřátelská činnost v konečném výsledku zničila nebo poškodila 38 letadel.¹¹¹

Hlavnímu městu Jižního Vietnamu a okolí nehrozilo během ofenzívy Tet reálné nebezpečí okupace. „Zachránce Saigonu“, jak byl později generálporučík Weyand nazýván, stáhl totiž počátkem ledna 1968 svoje bojové jednotky z pohraničních oblastí do 45 kilometrové pásma okolo města. Rozhodnutí, jenž učinil, bylo výsledkem dvou faktorů. Weyand byl znepokojen z velkého množství zachycené rádiové komunikace a z nedostatku kontaktu s nepřítelem. Svoje rozhodnutí o stažení svých jednotek od hranic do vnitrozemí obhajoval dne 9. ledna 1968 u generála Westmorelanda. Ten paradoxně souhlasil s jeho rozhodnutím, přestože to bylo v rozporu s nastalým vojenským směřováním v operacích najdi a znič. Weyandovo klíčové rozhodnutí z ledna 1968 zvýšilo počet amerických praporů v okolí Saigonu na dvojnásobek, pouze pár dní před ofenzívou.¹¹² Jejich přítomnost zabránila v budoucí ofenzívě Tet přesunu pravidelné severovietnamské armády do hlavního města a tím se pravděpodobně zachránila celá oblast od komunistické okupace.

¹¹⁰ ARNOLD, s. 51.

¹¹¹ *Damage And Destruction To us Aircraft During The Tet Offensive*. In. Central Intelligence Agency Library. [online], [cit. 2019-03-04] Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/readingroom/document/cia-rdp78t02095r000800030032-4>.

¹¹² ARNOLD, s. 39.

4.2 Bitva o ambasádu Spojených států

Nejvýznamnější útok, který je spojován s ofenzívou Tet, byl mířený proti ambasádě Spojených států, která se nacházela na bulváru Thong Nhat. Šestipatrová budova, která ztělesňovala vojenskou přítomnost Spojených států ve Vietnamu, byla dokončena krátce před ofenzívou, v říjnu 1967, za částku přesahující 2,6 milionu dolarů.¹¹³ Od zbytku města byla chráněna přibližně dva a půl metru vysokou zdí a vojenskou stráží, skládající se z příslušníků americké vojenské policie, pravidelné armády a námořní pěchoty. Pouze několik bloků od ambasády se nacházel Prezidentský palác a hotelové komplexy, ve kterých byli ubytováni američtí novináři a kameramani. Ti v následujících hodinách šokovali veřejnost svými snímky, na kterých zachytili vpád příslušníků Vietcongu na půdu Spojených států.

Velvyslanectví bylo napadeno 31. ledna v 2:47 ráno.¹¹⁴ Saperská skupina, v počtu 22 členů,¹¹⁵ zaútočila na vnější obranu objektu. Za použití improvizovaných náloží vytvořili ve zdi otvor,¹¹⁶ skrz který pronikli na zahradu. Vojenská policie, která se nacházela u boční brány, spustila na útočníky palbu z ručních zbraní. Smrtelně zasáhla oba velitele přepadu a další dva útočníky předtím, než byla stráž objektu zabita nepřátelskou palbou.¹¹⁷ Tohoto momentu využili obránci uvnitř budovy k uzamčení dveří a zabarikádovali se.

Bez účinného velení nedokázal Vietcong dosáhnout primárního cíle, proniknout do budovy. Následoval ústup a vyčkávání příjezdu posil v podobě pravidelné severovietnamské armády. Následujících šest hodin se obě strany nacházely v patovém postavení. Zlomovým bodem bylo až dosednutí prvního amerického vrtulníku s výsadkáři. Následně bylo přepadové komando rychle přemoženo a objekt ambasády prohlášen za bezpečný.

¹¹³ *Embassy Building History*. In: American Embassy Saigon, Marines and Civilians. [online], [cit. 2019-03-04]. Dostupné z: <http://www.saigonmac.org/resources/Embassy+building+history.pdf>.

¹¹⁴ ARNOLD, s. 47. Srovnáno: OBERDORFER s. 8.

¹¹⁵ Údaje o počtu útočníků se různí. Většina autorů se shoduje na 19, např. WILLBANKS, s. 34, ARNOLD s. 46. Přesto útok přežili tři členové saperské skupiny, kteří byli podrobeni výslechu. Až následně bylo zjištěno 19 mrtvých útočníků. Není tedy pravdou, že všichni útočníci padli. OBRIEN, Robert, *The Attack On The American Embassy During Tet 1968, Factors That Turned A Tactical Victory*, Kansas 2009, s. 68.

¹¹⁶ viz. příloha. č. 4.

¹¹⁷ Identifikace prvních padlých příslušníků Vietcongu byla zjištěna až z následného výslechu přeživšího člena Vietcongu. OBRIEN, *The Attack On The American Embassy During Tet 1968, Factors That Turned A Tactical Victory*, s. 53.

Výsledkem tohoto, z vojenského hlediska marginálního střetu, bylo 19 mrtvých a tři zajatí na straně Vietcongu.¹¹⁸ Na opačné straně byli čtyři zabití a pravděpodobně až 20 zraněných vojenských policistů. Během bojů padl také jeden člen námořní pěchoty a dalších sedm bylo zraněno, jak uvedla zpráva CIA, vypracována krátce po odražení severovietnamského útoku.¹¹⁹

Obležení ambasády Spojených států upoutalo pozornost většiny amerických médií. Reportéři a kameramani spěchali na místo dění. Přesto se nepřiblížili natolik, aby měli o probíhající události přehled. Kvůli chaosu u ambasády, reportéři usoudili, že Vietcong pronikl do budovy. Tato zavádějící zpráva se vzápětí rozšířila po celých Spojených státech a způsobila pobouření americké veřejnosti, která se cítila oklamaná z dřívějších závazků o blízkém konečném vítězství.¹²⁰

Dne 31. ledna 1968, krátce poté co byl areál ambasády prohlášen za bezpečný, na místo střetu dorazil generál Westmoreland, jenž zde zahájil neohlášenou tiskovou konferenci. Přítomné novináře poté provedl po celém areálu a ujišťoval je, že žádný komunistický voják nepronikl do budovy ambasády. Po celou dobu sebejistě prohlašoval „čitelnost“ protivníkovy plánu. Poukazoval na charakter útoků, které mají pouze odvést americké síly z pozic u obleženého Kha Sanhu, kde se podle něho měla svést rozhodující bitva ve válce.¹²¹ Žurnalisté byli ohromeni generálovým sebevědomím. Jak později uvedl jeden z redakčních členů Washington Post: *„Reportéři mohli těžko uvěřit vlastním uším. Westmoreland mluvil o tom, že všechno jde podle plánu, zatímco stál v ruinách.“*¹²²

Mezitím, co probíhala konference, média přinášela stále nové zprávy ohledně severovietnamských útoků po celém Jižním Vietnamu. Americká veřejnost si následně mohla z probíhajících událostí v zemi utvořit dva dojmy.

¹¹⁸ *Tet Offensive II Field Force Vietnam After Action Report 31 January - 18 February 1968*. In: Defense Technical Information Center. [online], [cit. 2019-03-10], s. 14. Dostupné z: <https://apps.dtic.mil/docs/citations/ADA534568>. Srovnáno: OBRIEN, *The Attack On The American Embassy During Tet 1968, Factors That Turned A Tactical Victory*, s. 77.

¹¹⁹ *The Situation in South Vietnam No. 5 (As of 12 Noon Est)*. In: Central Intelligence Agency Library. [online], [cit. 2019-03-06]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/readingroom/document/06753745>

¹²⁰ WILLBANKS, s. 35.

¹²¹ OBERDORFER, s. 34.

¹²² ARNOLD, s. 57.

První: Členové Vietcongu skutečně dobyli ambasádu Spojených států a generál Westmoreland lže. Druhý: Předchozí mediální kampaň z podzimu 1967 a především její obsah o blízkém konečném vítězství, klamala veřejnost o skutečném pokroku ve válce. Ve výsledku to znamenalo, že přestože generál odmítal domněnky o nepřátelském proniknutí do budovy a namísto toho prohlašoval, že protivník se ocitne na pokraji porážky po neúspěšné ofenzívy, což se skutečně stalo, málokdo v americké veřejnosti přikládal těmto slovům větší váhu, kvůli jeho předchozím prohlášením.¹²³

4.3 Bitva o Hue

Nejkrvavější střetnutí v rámci ofenzívy Tet se odehrálo v nejuctívanějším místě celého Vietnamu, v bývalém královském sídle Hue. Hlavní provinční město, které bylo třetí nejlidnatější metropolí Jižního Vietnamu, se nacházelo přibližně 100 kilometrů jižně od demilitarizovaného pásma. Po staletí bylo centrem kultury, náboženství a intelektuálů a díky tomu byl jeho význam respektován oběma zneprátelenými stranami. Hue se stalo ve své podstatě otevřeným městem, které bylo vnímáno jako relativně bezpečná, přestože v přilehlých oblastech docházelo ke sporadickým minometným a raketovým útokům.

Hue bylo rozděleno Voňavou řekou na dvě části. Severnímu břehu dominovala citadela, jejíž jižní část sloužila v minulosti jako sídlo královské rodiny v letech 1802–1945. Přesto tato rezidence bývalých vietnamských panovníků, na rozloze šesti kilometrů čtverečních, byla především pevností, jejíž defenziva byla tvořena vodním příkopem a hradbami. Ty byly vysoké až osm metrů a několik metrů široké. Přístup do celého objektu navíc ztěžovala řeka, která paralelně směřovala podél jižní hradby. V srdci areálu se ještě nacházely mělké kanály, které byly v době míru využívány k říční dopravě.¹²⁴

Jižně od citadely, na druhém břehu Voňavé řeky, bylo vybudováno nové město. Ve srovnání s velikostí citadely, se na poloviční ploše nacházela univerzita, věznice, katedrála, nemocnice a další moderní budovy, včetně

¹²³ ARNOLD, s. 57.

¹²⁴ VILLARD, Erik, *The 1968 Tet Offensive Battles of Quang Tri City And Hue*, Fort McNair 2008, s. 25–26.

administrativních, jako byl například konzulát Spojených států.¹²⁵ Především pro americké velení byla důležitá pozice města, která byla klíčová pro severní provincie Jižního Vietnamu. Skrz centrum totiž procházela primární logistická síť pro zásobování spojeneckých jednotek na pozicích podél demilitarizovaného pásma se Severním Vietnamem.¹²⁶

Navzdory velikosti a významu metropole bylo v Hue dislokováno relativně málo obránců. V předvečer ofenzívy Tet bylo přítomno v aktivní službě pouze přibližně tisíc příslušníků jihovietnamské armády z jediné divize, jejíž velitelství bylo situováno uvnitř citadely. Nicméně většina bojových jednotek, spadající pod zmíněné velitelství, byla rozmístěna podél silnic vedoucích na sever. Americká přítomnost v Hue byla pouze symbolická. V nové zástavbě se nacházela budova MACV s americkými a australskými vojenskými poradci.¹²⁷ V citadele a resp. v celém městě se nacházela pouze jediná bojová složka v podobě 36 členné četa elitní průzkumné roty Hac Boa, známá jako Black Panther. Podobně tedy jako v Saigonu, byla za bezpečnost města zodpovědná národní policie.¹²⁸

Proti spojeneckým jednotkám v regionu bylo nasazeno deset severovietnamských praporů v celkové síle osmi tisíc vojáků, kteří byli příslušníci Vietcongu nebo VLA. Početní stavy komunistických sil se během bitvy dále navýšily, když dorazily posily od obleženého Khe Sanhu. Severovietnamské velení podrobilo plán útoku na Hue důkladné analýze. Oproti Saigonu byla vypracována odlišná koncepce k vedení bojů v zastavěné oblasti. Malé úderné skupiny měly proniknout do města, zatímco zbytek jednotek měly odříznout město od spojeneckých dodávek a posil.¹²⁹ Dále byl vypracován seznam 196 cílů na civilní a vojenské objekty, které měly být v první fázi obsazeny pouhými pěti tisíci vojáky.¹³⁰

¹²⁵ WILLBANKS, s. 44.

¹²⁶ VILLARD, s. 26.

¹²⁷ ARNOLD, s. 68.

¹²⁸ WILLBANKS, s. 44. srovnáno: VILLARD, s. 27.

¹²⁹ *Combat Operations After Action Report (Operation Hue City)*. In: Ike Skelton Combined Arms Research Library. [online], [cit. 2019-03-18], s. 9. Dostupné z: <http://cgsc.contentdm.oclc.org/cdm/ref/collection/p4013coll11/id/1403>.

¹³⁰ WILLBANKS, s. 45.

Dne 30. ledna 1968, po předčasných útocích Vietcongu a VLA v zemi, byl v Hue veškerý vojenský personál v pohotovosti. Přesto již většina vojáků z místní posádky byla na cestě ke svým příbuzným kvůli oslavám nového roku. Proto byla pouze s polovičním početním stavem jedné divize zaujata obranná postavení před městem. Velení si nepřipouštělo skutečnost, že příslušníci Vietcongu by mohli úspěšně infiltrovat město. K rozhodnutí vysunout obranu mimo zastavěnou oblast došlo také kvůli utkvělé představě o tom, že komunisté nezaútočí na nejvýznamnější místo ve Vietnamu. Proto se v Hue nacházela pouze elitní skupina Hac Bao, která měla v případě napadení bránit úzký pruh přistávací plochy v citadele.¹³¹ Tato průzkumná rota se společně s vojenskými poradci na druhém břehu staly jediným bodem odporu proti postupujícímu protivníkovi, který napadl město v ranních hodinách 31. ledna 1968.¹³²

Přibližně okolo půl třetí ráno rozjasnila noční oblohu světlice vystřelená směrem od západní brány citadely. Vypálila ji čtyřčlenná přepadová skupina Vietcongu v uniformách ARVN, která krátce před smluveným signálem zneškodnila stráž a otevřela bránu. Započal komunistický útok na město. Dva prapory regulérní severovietnamské armády pronikly bez problému do pevnosti a udeřily na přistávací dráhu. Ta byla v defenzím úseku roty Hac Bao, které se podařilo zastavit protivníkův postup a udržet východní část citadely ve svých rukou. Nicméně do rozbřesku obsadily komunistické síly podstatnou část citadely, společně s královským palácem.¹³³

Situace se zhoršovala také pro americké a australské vojenské poradce v novém městě. Obránci, kteří byli většinou vyzbrojeni pouze krátkými zbraněmi, odrazili první severovietnamský útok, který byl podpořen raketovými a minometným dělostřelectvem. Okolo páté hodiny ranní následoval druhý útok

¹³¹ SHULIMSON, Jack, BLASIO, Leonard, SMITH, Charles, DAWSON, David, *U.S. Marines in Vietnam: The Defining Year – 1968*, Washington 1997, s. 164–165. Srovnáno: WILLBANKS, s. 46. Lokace letiště vyznačena v příloze č. 5.

¹³² VILLARD, s. 29. Srovnáno: ARNOLD, s. 68. *Historical Study 1–68, "History of Provisional Corps Vietnam", organization and Activation*. In: Ike Skelton Combined Arms Research Library. [online], [cit. 2019-03-18], s. 6. Dostupné online: <http://cgsc.contentdm.oclc.org/cdm/singleitem/collection/p4013coll11/id/2273/rec/2>.

¹³³ SHULIMSON, BLASIO, SMITH, DAWSON, s. 167.

na budovu MACV. Opět neúspěšný.¹³⁴ Navzdory těmto selháním, obsadily komunistické jednotky přilehlé budovy, aby tím zabránily příjezdu posil k oblehaným obráncům. Síly Severního Vietnamu dosáhly jednoho z mála vojenských úspěchů v rámci ofenzívy Tet. Během relativně krátké doby obsadili vojáci zbytek města a vyvěsili nad citadelou červeno modrou vlajku se zlatou hvězdou uprostřed, symbol Fronty národního osvobození jižního Vietnamu.¹³⁵

S okupací města došlo k ustanovení nového politického režimu. Byly zřízeny revoluční výbory, které kontrolovaly přidělené čtvrti a mezitím, co severovietnamské oddíly obsazovaly zbytek města, političtí důstojníci shromažďovali nepohodlné osoby. Ty byly následně deportovány do okupované citadely a poté odvedeny do přilehlého okolí a popraveny. Masakr v Hue je do současnosti kontroverzním tématem. Konečný počet zavražděných je stále otázkou diskuze. Během vietnamské války bylo identifikováno přes 4000 lidských ostatků poblíž města. Jelikož Severní Vietnam vyhrál válku, skutečná čísla nebudou pravděpodobně v blízké budoucnosti odtajněna. Přesto jsou vedeny spekulace o finálním počtu obětí, který může být dvojnásobně vyšší.¹³⁶

Reakce Spojených států na obsazení Hue byla zpočátku silně ovlivněna podceněním protivníkových možností vést účinné operace. Američtí velitelé obdrželi zkreslené zpravodajské zprávy, ze kterých usoudili, že do města pronikly pouze malé skupiny nepřátel, jako tomu předcházelo v Saigonu. Ve skutečnosti se v Hue již nacházela jedna nepřátelská divize, proti které byla zpočátku vyslána pouze rota námořní pěchoty. Ta dorazila na předměstí okolo půl deváté ráno, ale intenzivní protivníková palba znemožnila následující postup. Až s pomocí čtyř tanků a dvou samohybných děl, dosáhli američtí vojáci průlomů. Okolo třetí hodiny odpolední, dorazil obrněný konvoj k budově MACV a spojil se s obránci. O hodinu později a s novými posilami, následovala

¹³⁴ VILLARD, s. 29. Srovnáno: ARNOLD, s. 68. *Historical Study 1–68, "History of Provisional Corps Vietnam", organization and Activation*. In: Ike Skelton Combined Arms Research Library. [online], [cit. 2019-03-18], s. 7. Dostupné z: <http://cgsc.contentdm.oclc.org/cdm/singleitem/collection/p4013coll11/id/2273/rec/2>.

¹³⁵ WILLBANKS, s. 47.

¹³⁶ *List Of Civilians Massacred By The Communist During "Tet Mau Than" Thau Thien Province And Hue City*. In: Vietnam Veterans for Factual History. [online], [cit. 2009-03-18]. Dostupné z: <https://bit.ly/2Hu9phl>.

americká snaha vytvořit předměstí u obsazené citadely. Jediná cesta vedla přes most, který neposkytoval dostatečný úkryt před nepřátelskou palbou. Ačkoliv se zpočátku podařilo dosáhnout hradeb, bylo kvůli vzrůstajícím ztrátám ustoupeno od dalších pokusů o znovudobytí pevnosti.

Kvůli omezeným informacím o protivníkově síle zaznamenaly Spojené státy během prvního dne záchranné operace na 10 padlých příslušníků námořní pěchoty a dalších 36 jich bylo zraněno.¹³⁷ Přesto americký úspěšný protiútok k budově MACV zamezil ztrátu tohoto opěrného bodu v okupovaném městě a pravděpodobně zkrátil dobývání Hue o týdny a ušetřil desítky až stovky lidských životů na straně Spojených států a Jižního Vietnamu.

Následujícího dne, 1. února 1968, bylo dohodnuto rozdělení bojových úkolů mezi jihovietnamskou a americkou armádou. Od tohoto momentu měli příslušníci ARVN zodpovědnost za znovudobytí citadely, zatímco námořní pěchota pokračovala v bojích v městské zástavbě. Nicméně pro stávající americké síly, které neměly dostatečné informace o komunistických jednotkách, to představovalo obtížný úkol. Příímý účastník okomentoval bezvýchodnou situaci v Hue následovně: „*Nepostoupili jsme ani o jeden blok [od budovy MACV]. Jakmile jsme vyrazili, nepřátelští odstřelovači na nás spustili palbu. Náš tank byl zasažen po ujetí bloku. Když odbočil vpravo, utrpěl zásah 57mm projektilem, který ho vyřadil.*“¹³⁸

Velení Spojených států si uvědomilo, že zpravodajská služba selhala a značně podcenila severovietnamské síly dislokované v městě Hue. Reakcí byl okamžitý přesun posil v podobě dvou praporů námořní pěchoty. První udržoval hlavní zásobovací spojení s městem, zatímco druhý zaútočil z jihu na univerzitní kampus a provinční velitelství.¹³⁹ Tímto vpádem, mělo dojít k otevření druhé fronty, která měla odlehčit již bojujícím jednotkám ve městě. Ty měly před sebou skoro jedenáct městských bloků, které protivník přeměnil na pevnosti. Úzké uličky v Hue znemožňovali americkým vojákům využití jejich primární výhody

¹³⁷ *Historical Study 1– 68, "History of Provisional Corps Vietnam", organization and Activation.* In: Ike Skelton Combined Arms Research Library. [online], [cit. 2019-03-18], s. 9–11. Dostupné z: <http://cgsc.contentdm.oclc.org/cdm/singleitem/collection/p4013coll11/id/2273/rec/2>.

¹³⁸ SHULIMSON, BLASIOL, SMITH, DAWSON, s. 176.

¹³⁹ VILLARD, s. 29.

v boji – pohyblivost a palebnou převahu. Okolní terén donutil vojáky aplikovat novou taktiku boje - „house to house“, která nebyla použita v širším měřítku od konce druhé světové války. Tato doktrína byla realizována následovně: malé skupiny, tvořeny primárně z příslušníků námořní pěchoty, zaútočily na nepřátelské pozice s veškerou palebnou podporou, která byla k dispozici. Za použití granátometů, raketometů nebo samohybných děl, vytvořili ve zdi objektu průlom, skrz který vojáci pronikli dovnitř. Následně udeřil střelecký tým, který objekt postupně vyčistil.¹⁴⁰ Při porovnání se severovietnamskou taktikou použitou například při útoku na ambasádu Spojených států, se jednalo o téměř totožnou koncepci vedení boje.

Americký postup v Hue byl pomalý a nákladný. Námořní pěchota nově směřovala k budově hlavního provinčního velitelství. Toto vítězství mělo mít větší hodnotu z taktického hlediska, než ze symbolického. Právě zde si severovietnamské jednotky rozložily svůj velitelský stan, odkud měly přehled nad celým městem. Jakmile by velitelství padlo do rukou námořní pěchoty, protivník by vzápětí ztratil schopnost manévrovat v nepřehledné městské zástavbě.¹⁴¹

Za použití dvou tanků a bezzákluzových děl zaútočila námořní pěchota na budovu provinčního velitelství. Proti intenzivnímu odporu bylo rozhodnuto nasadit do bojů minometné projektily se slzným plynem, které znamenaly bod zlomu v bitvě o velitelství, ale následně také o celé město. Podle dostupných výpovědí zajatých severovietnamských vojáků, byly vybrané jednotky vybaveny plynovými maskami. Přesto většinu z nich vlastnili pouze příslušníci důstojnického sboru nebo velitelé menších útočných skupin.¹⁴² Nedostatečné protichemická ochrana severovietnamských byla jedním z faktorů, který zapříčinil porážku u budovy provinčního velitelství, ale také jejich celkový neúspěch v bitvě o Hue.

¹⁴⁰ ARNOLD, s. 74–76.

¹⁴¹ SHULIMSON, BLASIOL, SMITH, DAWSON, s. 190.

¹⁴² *Combat Operations After Action Report (Operation Hue City)*. In: Ike Skelton Combined Arms Research Library. [online], [cit. 2019-03-18], s. 9. Dostupné z: <http://cgsc.contentdm.oclc.org/cdm/ref/collection/p4013coll11/id/1403>.

Ačkoliv bylo velitelství severovietnamských jednotek dobyto, následoval ještě týden střetů. Ke dni 14. února byla většina území jižně od Voňavé řeky zpět v amerických rukou. Přesto v následujících dvaceti dnech probíhaly pátrací akce po nepříteli, během kterých byli spojenečtí vojáci ostřelováni minomety a palbou izolovaných ostřelovačů. Námořní pěchota znovu obsadila nové město, ale její ztráty dosáhly 38 mrtvých a 320 zraněných. Pro Severní Vietnam byla cena za bitvu o jižní metropoli mnohonásobně vyšší, přes 1000 vojáků bylo zraněno nebo padlo v boji.¹⁴³

Mezitím, co probíhaly boje na druhém břehu Voňavé řeky, bitva o citadelu nabírala na intenzitě. Vojáci ARVN pronikli 4. února skrz přílehlou městskou zástavbu k hradbám pevnosti. Protivník na jejich přiblížení reagoval protiútokem v noci z 6. na 7. února, kterým donutil jihovietnamské vojáky stáhnout se zpátky k letišti, jenž stále bylo v držení elitní skupiny Hac Boa. Severovietnamský tlak byl natolik silný, že stažené a frustrované jednotky u letiště požádaly následujícího dne o pomoc Spojené státy.¹⁴⁴

Americkou odpovědí bylo vyslání několika rot námořní pěchoty, které měly k dispozici těžké dělostřelectvo, schopné vystřelovat tříštivé granáty a projektily se slzným plynem. Přesto vrchní velení ARVN zakázalo použít zmíněné zbraně na vytyčené cíle nacházející se uvnitř starého města,¹⁴⁵ jako byl například královský palác.¹⁴⁶ Dělostřeleckou baráží by vzrostly civilní oběti, které unikly masakru, převážně by došlo k destrukci historicky významného místa, čímž by mohly být narušeny budoucí diplomatické vztahy mezi Spojenými státy a Jižním Vietnamem.

Dne 10. února zahájila námořní pěchota útok na východní hradby citadely. Kvůli těžké nepřátelské palbě automatických zbraní, kulometů nebo raketometů, nebylo dosaženo výrazného postupu ani za značné letecké a dělostřelecké podpory. Přes tyto neúspěchy bylo rozhodnuto o nasazení hlídkových člunů do plavebního kanálu, který směřoval paralelně s východní hradbou.

¹⁴³ WILLBANKS, s. 52. Srovnáno: SHULIMSON, BLASIOU, SMITH, DAWSON, s. 191.

¹⁴⁴ Tamtéž, s. 52.

¹⁴⁵ VILLARD, s. 66.

¹⁴⁶ Tamtéž, s. 68.

Po převelení plavidel z delty Mekongu, podpořily následné útoky na východní straně citadely, které měly za úkol obsadit primární bránu. Až 15. února obsadila námořní pěchota východní bránu, čímž si zajistila bezpečný vstup do pevnosti.¹⁴⁷

Spojenečtí vojáci narazili uvnitř citadely na sofistikovaný systém obrany, díky kterému se příslušníci Vietcongu a VLA dostávali do zad postupujícím spojeneckým silám. Jak později uvedl bojový záznam z operace: „*Vylepšená taktika boje v městské zástavbě, byla navíc zdokonalená již impozantním obranným systémem, především ve formě zákopů a zátaras. To vše napomáhalo k provedení protivníkových obchvatů na dobyté pevnůstky, které byly důležité pro jejich plán obrany.*“¹⁴⁸ V bitvě o město Hue se bojovalo o každý metr. Všechny opevněné body byly získány bojem zblízka. Protivníková taktika komplikovala veškerý americký posun, který byl obtížnější než v městské zástavbě na jižním břehu Voňavé řeky. Část nepřátelských jednotek se totiž stahovala z opěrných bodů zpátky na již dobytá místa, odkud zahájily palbu na útočící jednotky a tím zpomalovaly veškerý progres.

Po týdnu bojů byla námořní pěchota kompletně vyčerpána a navíc se ocitla téměř bez munice. Její ztráty se postupně navyšovaly na 47 zabitých a více jak 240 zraněných. Právě kvůli těmto skutečnostem se velení rozhodlo k zastavení postupu. Přesto americké síly nezháhaly a připravily se na následný úder. Dne 19. února byla znovu obnovena bitva o citadelu. Mezitím, co byl veden útok uvnitř pevnosti, byl západním směrem proveden obchvatný manévr, který přerušil severovietnamské zásobování. Obránci se rázem ocitli bez přísunu nových posil a materiálu. Zlomení odporu bylo již otázkou následujících dnů.¹⁴⁹

Dne 22. února byl zahájen finální úder na poslední pozice Vietcongu a VLA v jihovýchodním rohu pevnosti. Námořní pěchota prolomila vnější perimetr královského paláce, ale uvnitř objektu narazila na intenzivní nepřátelskou palbu. Zatímco se američtí vojáci připravovali na dobytí posledního bodu, byl jejich

¹⁴⁷ SHULIMSON, BLASIOLO, SMITH, DAWSON, s. 199–201.

¹⁴⁸ *Combat Operations After Action Report (Operation Hue City)*. In: Ike Skelton Combined Arms Research Library. [online], [cit. 2019-03-18], s. 8–9. Dostupné z: <http://cgsc.contentdm.oclc.org/cdm/ref/collection/p4013coll11/id/1403>.

¹⁴⁹ WILLBANKS, s. 53.

útok odvolán. MACV rozhodlo, že z politických důvodů je vhodnější, aby bývalý královský palác osvobodili příslušníci ARVN.¹⁵⁰

V noci z 23. na 24. února se jeden jihovietnamský prapor přiblížil k protivníkovi z jihovýchodní strany. Následovalo krvavé střetnutí, během kterého ARVN postupně zvyšovala tlak na nepřítele. Komunistické jednotky, strádající z nedostatku munice a ostatních vojenských zásob, se stáhly a následně ustoupily z pevnosti. Jihovietnamská armáda symbolicky dobyla poslední místo odporu v citadele 25. února 1968.¹⁵¹

Oficiálně bitva o Hue skončila 2. března 1968. Američtí a jihovietnamští vojáci dokázali znovudobýt město za cenu vysokých ztrát. V jihovietnamské armádě padlo během střetů na 384 jejich příslušníků a více jak 1800 jich bylo zraněno. Spojené státy zaznamenaly 221 mrtvých a 1364 zraněných. Největší ztráty v městě utrpěly komunistické jednotky. Podle spojeneckých odhadů, jich více jak 5000 padlo v městské zástavbě a další 3000 v přilehlých oblastech.¹⁵² Pouliční boje se staly katastrofou pro město, které se proměnilo v ruiny. Během 25 dnů intenzivních střetů o každou ulici bylo poškozeno nebo zničeno více jak 40 % budov, z toho více než 10 000 obytných domů. Přibližně 116 000 obyvatel se rázem ocitli bez domova.¹⁵³

Bitva o Hue pouze potvrdila skutečnost, že komunistické síly dokážou napadnout jakýkoliv významný bod v Jižním Vietnamu. Velitelství Spojených států bylo zaskočeno troufalostí severovietnamského útoku. Stejně na tom byla americká zpravodajská služba, která nedokázala předem odhalit rozsah útoku, přestože zpozorovala jisté indicie varující před následující ofenzívou Tet, jak uvedla zpráva z dubna 1968.¹⁵⁴

¹⁵⁰ SHULIMSON, BLASIO, SMITH, DAWSON, s. 211.

¹⁵¹ VILLARD, s. 76–77.

¹⁵² WILLBANKS, s. 54, srovnáno: *Combat Operations After Action Report (Operation Hue City)*. In: Ike Skelton Combined Arms Research Library. [online], [cit. 2019-03-18], s. 72. Dostupné z: <http://cgsc.contentdm.oclc.org/cdm/ref/collection/p4013coll11/id/1403>.

¹⁵³ WILLBANKS, s. 54.

¹⁵⁴ *Intelligence Warning Of The Tet Offensice In South Vietnam (Interim Report)*. In: Central Intelligence Agency. [online], [cit. 2019-03-27]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/readingroom/document/0000097712>.

4.4 Bitva o Khe Sanh

Nejdelší vojenská kampaň v rámci ofenzívy Tet se odehrála v severozápadním cípu Jižního Vietnamu. Zde se nacházela řada defenzivních objektů, které byly lokalizovány paralelně s demilitarizovanou zónou s VDR. Tato obranná linie byla vybudována od pobřeží Jihočínského moře, podél silnice číslo devět, až po laoské hranice. Na jejím západním konci byla zakončená pevnost Khe Sanh, která byla vybudována na klíčové pozici. Nacházela se totiž blízko k hlavnímu severovietnamskému zásobovacího a infiltračního systému, Ho Či Minově stezce, který procházel sousedním Laosem. Právě ze zmíněné základny měly být v budoucnu vedeny vojenské operace s cílem přerušit komunistickou logistiku v sousedních zemích a tím zvrátit válku.

Význam tohoto místa byl znám již před vstupem Spojených států do vietnamské války, kdy byla tato bývalá francouzská pevnost roku 1962 obsazena americkými instruktory. Po vstupu Američanů do vietnamské války se zde usadila námořní pěchota, která v oblasti prováděla průzkumnou činnost. V roce 1967 bylo rozhodnuto o modernizaci stávající základny na jedinečný vojenský komplex, který bude využit jako výchozí bod pro budoucí operace v sousedních zemích, jejímž cílem, jak již bylo zmíněno, bude přerušit komunistickou logistiku.¹⁵⁵ Z tohoto důvodu se Khe Sanh stal od poloviny roku 1967 domovem pro více jak 6 000 spojeneckých vojáků.

Zatímco ve Washingtonu připravovali podklady pro budoucí operace v Laosu, dne 21. ledna 1968 obklíčilo pevnost Khe Sanh více jak 20 000 severovietnamských vojáků.¹⁵⁶ V následujících sedmdesáti sedmi dnech odolávali spojenečtí vojáci dennímu bombardování a nepřátelským útočným skupinám, které hledaly slabá místa v obranné linii.

Když 31. ledna 1968 zaútočila severovietnamská vojska již v rámci ofenzívy Tet na Jižní Vietnam, Westmoreland byl stále přesvědčen o skutečném protivníkově cíli, kterým měl být dobytí základny námořní pěchoty na severu. Generál měl dobré důvody k obavám. Vojenské akce u Khe Sanh připomínaly začátek bitvy u Dien Bien Phu, jež ukončila francouzskou koloniální moc

¹⁵⁵ NALTY, Bernard, *Air Power And The Fight For Khe Sanh*, Washington 1986, s. 21.

¹⁵⁶ SUMMERS, Harry, *The Vietnam War Almanac*, s. 215–216.

v Indočíně. Spojené státy byly nicméně na začátku roku 1968 v diametrálně výhodnější pozici, než Francouzi před 14 lety. Již jejich postavení základny bylo odlišné. Zatímco francouzské pozice byly v údolí a severovietnamci kontrolovali přilehlé svahy, u Khe Sanh bránila námořní pěchota vyvýšené místo nad okolním terénem. Spojené státy navíc disponovaly silnějším letectvem a technologickou převahu než Francouzi u Dien Bien Phu. S pokročilejší leteckou podporou si byl Westmoreland jistý, že v případě oblehání pevnosti jí dokáže úspěšně zásobovat ze vzduchu.¹⁵⁷

Musí být také zmíněno, že obléhání u Khe Sanh nelze vykládat jako tradiční definici obklíčení nepřátelskými silami. Přestože byl na obránce vyvíjen neustálý tlak, nebyl nikdy omezen pouze na hranice obvodu základny. Námořní pěchota prováděla denní průzkumy do vzdálenosti až 1200 metrů od pevnosti. Záměrem těchto patrol bylo sbírání informací o protivníkovi, ale také snaha udržovat komunistické síly ve stálém pohybu, čímž bylo ztěžováno přeskupení protivníka pro finální útok. Vzhledem tedy ke skutečnosti, že obránce byl schopný provádět tyto průzkumy, nejednalo se tedy o oblehání v obvyklém slova smyslu. Ve srovnání s Dien Bien Phu, kde se francouzští vojáci určitě v tradičním obléhání nacházeli.¹⁵⁸

Zlomovým bodem u pevnosti na severu, byl vývoj události v Jižním Vietnamu. Porážka severovietnamských sil v prvních dnech ofenzívy Tet pouze utvrdila názor Spojených států, že útoky měly pouze odvést jejich pozornost od rozhodující bitvy, která bude svedena u Khe Sanh. Nově směřovaly zájem na základnu komunistické jednotky. Dne 5. února 1968, tedy více jak po 14 dnech od začátku oblehání, bylo obnoveno vojenské úsilí o dobytí pevnosti. Ačkoliv došlo k dílčím úspěchům, protiútok námořní pěchoty dokázal znovudobýt ztracené pozice. Komunistický pokus o prolomení obrany skončil neúspěchem.¹⁵⁹

¹⁵⁷ NALTY, s. 19–20.

¹⁵⁸ SHORE, Moyers, *The Battle of Khe Sanh*, Washington 1969, s. 63.

¹⁵⁹ SHULIMSON, BLASIO, SMITH, DAWSON, s. 271–272.

Se selháním pokusu o dobytí základny došlo k změně primárních cílů. Novým záměrem se stal tábor speciálních sil lokalizovaný u vesnice Lang Vei, přibližně kilometr západně od Khe Sanh. Na této základně se nacházelo 24 Američanů, kteří společně s jihovietnamskými vojáky monitorovali nepřátelskou činnost. Celkově sloužilo v Lang Vei přibližně 400 vojáků, kteří se 6. až 7. února bránili severovietnamskému útoku.

Začátek střetu byl obdobný jako při úderu na nedalekou základnu. V časných ranních hodinách započalo dělostřelecká baráž a se svítáním následoval pěchotní útok, který byl podpořen lehkými tanky sovětské výroby. Jednalo se o první případ použití tohoto druhu vojenské techniky komunistickými jednotkami v Jižním Vietnamu. Ačkoli obráncům byla poskytnuta dělostřelecká a letecká podpora, brzo byli přemoženi. Některým ustupujícím jednotkám, konkrétně 13 příslušníkům Zelených baretů a 60 jihovietnamcům, se podařilo probojovat z obklíčení a následně byli evakuováni na amerických helikoptérách, které vzlétly z nedaleké základny.¹⁶⁰

Použití tanků u Lang Vei znepokojilo obránce v Khe Sanh. Jejich využití při přímém útoku na základnu by bylo devastující. Velení Spojených států předpokládalo, že s jejich podporou zaútočí na předsunuté pozice lokalizované na sever od hlavní základny. Následně odtud pak povedou přímý úder na Khe Sanh, který bude podpořen dalším praporem, jenž bude postupovat od Lang Vei. Přesto očekávaný útok nikdy nenastal.

Komunisté měli totiž mezitím vážné problémy v Hue. Tyto události pak přímo ovlivnily vývoj u Khe Sanh. Zhoršující se situace v tomto městě zapříčinila převelení pěti severovietnamských praporů. Ačkoliv protivníkovy řady u oblehané pevnosti prořídly, stále jeho jednotky dokázaly udržet obránce ve stavu obklíčení a neustálého bombardování. Každý týden dopadlo na základnu průměrně na 2500 dělostřeleckých projektilů.¹⁶¹

¹⁶⁰ SHORE, s. 80–82. srovnáno: WILLBANKS, s. 59.

¹⁶¹ WILLBANKS, s. 60.

Vážné ohrožení základny nastalo až ve večerních hodinách 29. února. Zpravodajská služba Spojených států zachytila informace o větším přesunu severovietnamských jednotek směrem k obléhané pevnosti Khe Sanh. Odpovědí bylo letecké a dělostřelecké bombardování oblasti. Devastující palebná převaha způsobila rozpadnutí útoku. Přesto se komunistické jednotky znovu zformovaly a zahájily úder na jihovýchodní roh základny. První fáze byla odražena. Následoval druhý a třetí pokus o prolomení obranné linie, ale výsledky byly stejné.¹⁶² Neúspěšné pokusy o obsazení Khe Sanh na konci února představovaly zlomový bod v této bitvě. Protivník se již nepokusil do konce obléhání o žádný výrazný krok vedoucí k dobytí základny.

Na konci února jedna z patrol zjistila, že komunistické síly budovaly zákopy, které se přibližovaly směrem k perimetru Khe Sanh. Zdálo se, že protivník se snaží využít stejnou taktiku, kterou uplatnil u Dien Bien Phu. Navíc se blížilo výročí od zahájení prvního útoku na zmíněnou francouzskou základnu. Již výskyt tanků a nově zjištěná skutečnost o hloubení zákopů, vedla k přesvědčení, že se nepřítel připravuje na nový, finální útok.

Nová situace vedla k ráznějšímu použití letecké síly. Spojené státy se do této chvíle snažily vyhnout leteckému bombardování, pokud se nepřítel nacházel poblíž amerických pozic. Byla zde velká šance, že strategické bombardéry zasáhnou vlastní jednotky a jelikož nebyla válka ve Vietnamu populární, určitě by ztráty způsobené vlastním letectvem nepřispěly ke změně veřejného mínění. Americké obavy z dobytí Khe Sanh ale vyžadovala změny v letecké taktice, a proto Westmoreland povolil nasazení strategických bombardérů B-52, pokud by to bylo jediné možné východisko, jak donutit nepřítele se stáhnout. Tímto rozhodnutím, začala od konce února 1968 letecká kampaň,¹⁶³ jejímž cílem bylo neustálé bombardování nepřátelských pozic u základny námořní pěchoty Khe Sanh.¹⁶⁴

¹⁶² SHULIMSON, BLASIOU, SMITH, DAWSON, s. 281.

¹⁶³ viz. příloha č. 6. Schéma bombardování u Khe Sanh.

¹⁶⁴ NALTY, s. 84.

Severovietnamské síly se začaly začátkem března postupně stahovat z oblasti Khe Sanh. Výročí bitvy u Dien Bien Phu se obešlo bez vážnějších incidentů. Pouze pokračovalo sporadické odstřelování pevnosti. Až předposlední den v měsíci, 30. března, se střetla námořní pěchota s nepřítelem. Americký protiútok, který ochromil protivníka, byl zdrcující a vedl k hromadnému stažení severovietnamských sil. Na bojišti bylo následně objeveno více jak 150 padlých nepřátelských vojáků.¹⁶⁵ Bylo to poslední velké střetnutí v oblasti Khe Sanh. Přesto dále probíhaly nahodilé kontakty s protivníkem v přilehlých kopcích a minometné a raketové ostřelování základny též pokračovalo.

Současně s protiútokem námořní pěchoty byla spuštěna operace *Pegasus*, která měla vyprostit pevnost z obležení. Dne 1. dubna 1968 vytvořily vrtulníky přistávací zóny podél silnice vedoucí k základně. Vysazení američtí vojáci následně systematicky vytlačovali komunistické síly z oblasti, až se 8. dubna 1968 spojili s obránci ze základny.¹⁶⁶ Sedmdesát sedm dní dlouhé obléhání skončilo. Severovietnamské jednotky utrpěly těžké ztráty. Podle amerických oficiálních odhadů ztratil protivník od 10 000 do 15 000 vojáků.¹⁶⁷ Přesto v tajné zprávě MACV, datované k 5. dubnu 1968, jsou uváděné nepřátelské ztráty trojnásobně nižší, než které byly oficiálně prezentovány.¹⁶⁸ Ztráty na straně Spojených států byly podstatně menší, „pouze“ 291 padlých.¹⁶⁹

Obléhání u Khe Sanh se často prezentuje jako zastírací manévr, který měl odvést pozornost Spojených států. Vystává však otázka, proč Giap nevyužil několikanásobně vyšší přesilu a nekoncepčně své úsilí k dobytí Khe Sanh? Namísto toho vystavil jednotky leteckému a dělostřeleckému bombardování, které ochromilo veškeré následné snahy o finální útok. Toto Giapovo rozhodnutí nebylo do současnosti přesvědčivě vysvětleno. Ani jím poskytnutý rozhovor pro amerického žurnalistu, několik let po ukončení vietnamské války, nepomohl rozkrýt jeho záměr. V interviewu uvedl, že základna Khe Sanh nebyla pro plány

¹⁶⁵ NALTY, s. 98.

¹⁶⁶ SHULIMSON, BLASIOLO, SMITH, DAWSON, s. 286.

¹⁶⁷ Tamtéž, s. 283.

¹⁶⁸ *An Analysis of The Khe Sanh Battle*. In: Khe Sanh Declassified Documents. [online], [cit. 2019-04-01]. Dostupné z : <http://www103.pair.com/adsd/khe-sanh>

¹⁶⁹ WILLBANKS, s. 63.

Severního Vietnamu důležitá. Její oblehání mělo za účel pouze „rozdrobit“ americké síly a upoutat na sebe pozornost, jelikož se jednalo o prestižní záležitost Spojených států.¹⁷⁰

Reálnější závěry ohledně ofenzívy Tet přináší americká historiografie, podle které měly komunistické jednotky u Khe Sanh otestovat reakci Spojených států na dislokaci většího množství nepřítele v demilitarizovaném pásmu. Výsledek tohoto obležení měl ovlivnit komunistické velení, zda pokračovat v třetí fázi ofenzívy Tet, tedy v invazi regulární armády přes demilitarizovanou zónu a vpádu do Jižního Vietnamu. Pokud by Spojené státy na koncentraci komunistických jednotek nijak zvlášť nereagovaly, mělo dojít k invazi. Jednotky, které by se nacházely u Khe Sanh, měly být poté nasazeny v Hue a Da Nangu. Tato města měla obsadit a tím otevřít cestu pro regulární armádu, jež měla překročit hranice a vniknout do země.¹⁷¹ Tento názor lze doložit i skutečností, že severovietnamské síly nacházející se u pevnosti, nevyvinuly žádný nápor k jejímu dobytí a také následné převelení pěti praporů na pomoc k městu Hue, podporuje zmíněnou hypotézu. Přesto se zdá, že část komunistický sil u Khe Sanh měla opravdu charakter vázat na sebe velkou část amerických jednotek, ale také pozornost veřejnosti ve Spojených státech.

Bitva o Khe Sanh byla nákladná pro obě strany. Námořní pěchota, která byla závislá na leteckém zásobování, dokázala udržet základnu. Přesto vojenské vítězství nemělo význam pro budoucnost pevnosti. Ta byla z rozhodnutí amerického velení opuštěna k červnu 1968. Význam sedmdesáti sedmi dnů bojů v okolí Khe Sanh se stal vzápětí zanedbatelný až bezcenný.

4.5 Proč Severní Vietnam neuspěl?

K neúspěchu ofenzívy Tet vedlo mnoho faktorů. Mezi nejvýznamnější určitě patří značné stáhnutí amerických sil od Laoských hranic do saigonské oblasti pouze několik dní před ofenzívou. Dále to byl americký protiútok k budově MACV v Hue, díky kterému si Spojené státy udržely výchozí bod k dobývání města. Přesto hlavním faktorem, který rozhodl o neúspěchu ofenzívy Tet, bylo

¹⁷⁰ WILLBANKS, s. 108.

¹⁷¹ Tamtéž.

severovietnamské zkresení reality a veřejného mínění v Jižním Vietnamu. Jak již bylo dříve uvedeno, komunistické plány především spoléhaly na lidové povstání a kolaps ARVN. Rozhodně nekalkulovaly s možným odporem civilního obyvatelstva a jihovietnamských vojáků. Z tohoto důvodu zaútočil Vietcong na příliš mnoho cílů, na které neměl dostatečnou vojenskou sílu.

Obyvatelé Jižního Vietnamu byli imunní až nepřátelští vůči komunistickým tendencím. Podstatná část společnosti byla totiž tvořena katolíky, severovietnamskými uprchlíky, příslušníky náboženských sekt, obchodníky, úředníky, policisty, důstojníky a zaměstnanci státní správy popřípadě Spojených států. Navzdory ekonomickým problémům, které sužovaly stát a již využívala komunistická propaganda, necítila žádná ze zmíněných skupin obyvatel potřebu změny režimu. Tato střední třída, která neuvažovala o lidové revoltě, se pak primárně nacházela v cílech ofenzívy Tet, v městských aglomeracích, kde komunistické ideologie neměla takovou podporu, jako na zaostalejším venkově. Ani do konce vietnamského konfliktu, nedokázal Severní Vietnam rozvinout svoje působení ve velkých městech. Podle relevantního zdroje se v roce 1974 nacházelo v dvoumilionovém Saigonu pouze 500 členů komunistické strany.¹⁷²

Mnohým čtenářům může připadat původní plán ofenzívy Tet jako sebevražedná operace. Z perspektivy Severního Vietnamu to bylo plné využití konceptu osvobozené války, která skoro nepřetržitě probíhala od roku 1946. Hanoj vnímala Spojené státy v Jižním Vietnamu jako okupanta. To vše vyplývalo z vietnamských historických zkušeností s cizími mocnostmi, jako byla například Čína, která okupovala Vietnam několikrát v jeho historii. Komunisté věřili, že obyvatelstvo Jižního Vietnamu sdílí jejich ideu o sjednocení a právě proto si neuvědomovali připadaný neúspěch povstání, které mělo být ústředním faktorem vedoucí ke konečnému vítězství. Severovietnamské představy o revoltě se nenaplnily ani v následující jarní ofenzívě v roce 1972 a ani při finálním úderu v 1975.¹⁷³

¹⁷² JOES, s. 99.

¹⁷³ KNEIPP, s. 19.

5 DOPADY OFENZÍVY TET

5.1 Vliv medií

Vojenská operace Tet skončila z dobového vojenského hlediska katastrofickým neúspěchem severovietnamských vojsk. Generál Westmoreland to vnímal jako velké vítězství spojenců. Přesto v americké veřejnosti málokdo porozuměl jeho slovům. Jediným ukazatelem vítězství byl vysoký počet zabitých, přibližně 50 000 padlých příslušníků Vietcongu a VLA.¹⁷⁴ Nicméně se zdálo, že komunistické možnosti ve vedení války a jejich vojenská síla jsou neomezené. V jistém ohledu měla americká veřejnost pravdu. Špatně zvolená strategie opotřebování a limitovaná letecká kampaň nečinila v dřívějších letech pokrok k rozhodnému vítězství. Přesto důsledky ofenzívy Tet byly více politického než vojenského charakteru.

Jedním z dopadů ofenzívy bylo pokračující prohloubení americké nedůvěry ve vrchní představitele. Sliby z podzimu 1967 o blížícím vítězství nebyly splněny. Namísto toho Jižní Vietnam zasáhla agresivní ofenzíva, která v dosavadním průběhu vietnamského konfliktu neměla obdoby. Veřejnost Spojených států se logicky domnívala, že vláda je klamala o skutečném pokroku ve válce a právě média byla jedním z určujících faktorů, který do jisté míry ovlivnil americké veřejné mínění před a po ofenzívě Tet. Jejich vliv byl ale v poválečném období natolik zdůrazňován až přeceňován, což vedlo k vytvoření nového mýtu.

Americká média sehrála ve vietnamském konfliktu jednu ze zásadních rolí. Rozhodně to byl faktor, kvůli kterému upadala společenská podpora pro vedení války ve Vietnamu. Nebyl ale primární příčinou, který ukončil intervenci Spojených států v Jižním Vietnamu, jak je často mylně prezentováno.

¹⁷⁴ ARNOLD, s. 85.

Citelné ztráty byly především ve Vietcongu, kde se padlí členové těžko nahrazovali. Přestože podle Giapa měla právě tato organizace rozpoutat lidové povstání a proto vedla většinu útoků, podle Harry Summersa, sloužil severovietnamský úder především k eliminaci této vojenské složky, která mohla v poválečné éře ohrožovat komunistickou stranu. Přesto je tento názor velice diskutabilní. Je nepravděpodobné, že by se Severní Vietnam rozhodl promrhat značnou vojenskou silou pouze kvůli možným budoucím neshodám komunistický frakcí z Jižního a Severního Vietnamu. SUMMERS, Harry, *On Strategy: A Critical Analysis of The Vietnam War*, s. 96.

Se stoupající eskalací války naopak upadala veřejné podpora, což lze prezentovat na průzkumu veřejného mínění, během kterého byla Američanům pokládána otázka, zda považují vstup do války za oprávněný, vzhledem ke všem dosaženým pokrokům v konfliktu. Necelý půl rok po vylodění prvních příslušníků v Jižním Vietnamu, pokládalo 61 % dotázaných intervenci jako opodstatněnou. Koncem roku 1966 to bylo 51 % dotázaných. O rok později již pouze 44 %. Ofenzíva Tet navázala na tento úpadek, přesto nebyl zaznamenán drastický propad veřejné podpory a stále více jak 41 % podporovalo americkou intervenci. Na jaře 1970 souhlasilo s vysláním vojáků do Jižního Vietnamu 33 % a o rok později 28 %.¹⁷⁵ Tento sestupný pokles popularity byl tedy zaznamenán již od vylodění prvního kontingentu námořní pěchoty v přístavu Da Nang v roce 1965 a byl viditelný v následujících letech. Nicméně dalším zajímavým ukazatelem veřejného mínění v průběhu ofenzívy Tet, byl průzkum z února 1968, ve kterém bylo 55 % dotázaných pro ráznější vojenskou reakci ve Vietnamu.¹⁷⁶ Závěrem tedy lze konstatovat, že podstatná část americké veřejnosti považovala intervenci Spojených států ve vietnamském konfliktu za stále opodstatněnou i v roce 1968. Navíc více jak polovina z dotazovaných požadovala ráznější vojenskou operaci. Americká veřejnost tedy nebyla po konci ofenzívy Tet jednoznačně proti dalšímu působení Spojených států v Jižním Vietnamu.

Jak již bylo zmíněno, role medií nebyla primárním faktorem, který zvrátil vývoj ve vedení války v roce 1968. Spíše se jednalo o klesající podporu poté, co se americké závazky ve Vietnamu stávaly nejasnými pro veřejnost. Především se musí zdůraznit skutečnost, že většina vrchních představitelů Spojených států nebyla ovlivněna působením médií. Jejich pozdější rozhodnutí o stažení z Vietnamu vycházelo z racionálního a logického uvažování nad tím, zda budoucí setrvání Spojených států ve vietnamské válce povede ke konečnému vítězství.

¹⁷⁵ HAMMOND, William, *The Tet Offensive and the News Media: Some Thoughts on the Effects of News Reporting*. In: *Army History*, 70, 2009, 1, s. 9.

¹⁷⁶ WILLBANKS, s. 69.

Role médií během vietnamského konfliktu je stále kontroverzním tématem. Pravděpodobně neměly tak velký vliv na vládní představitele a veřejnost, a přesto v mnohých ohledech dokázaly svými reportážemi zkreslit realitu a ovlivnit její vnímání. Jako bylo například dobytí ambasády Spojených států, čímž byly následně znehodnoceny budoucí slova generála Westmorelanda.

Závěrem tedy lze konstatovat, že ačkoliv ofenzíva Tet byla z vojenského hlediska ohromným spojeneckým vítězstvím, rozkol mezi veřejností a veřejnými činiteli dosáhl takových rozměrů, že část americké společnosti nevkládala důvěru budoucím prohlášením ohledně vojenského pokroku ve Vietnamu.¹⁷⁷ Veřejné mínění nicméně nebylo rozhodujícím faktorem, který vedl k americkému stažení. V první řadě to bylo logické rozhodnutí představitelů Spojených států, kteří analyzovali problematiku budoucího setrvání americké armády v Jižním Vietnamu, s ohledem na možnosti dovést válku ke končenému vítězství. Zmíněné rozhodnutí o ukončení angažovanosti Spojených států v zemi tedy nebylo důsledkem amerických médií, jak již bylo uvedeno, ale jeho počátek se nachází ve Westmorelandově požadavku ohledně vyslání dalších amerických vojáků do Vietnamu.

5.2 Počátek odchodu Spojených států z vietnamského konfliktu

Podpora Johnsonovy administrativy a války ve Vietnamu se zhoršila kvůli jednomu z dalších kontroverzních momentů, který byl následkem ofenzívy Tet. Generál Westmoreland na začátku února, jak již bylo uvedeno, vnímal ofenzívu jako poslední severovietnamský nápor. Situace chtěl následně využít a přejít do protiofenzívy. Na provedení vojenské operace ale neměl dostatek vojenských jednotek. Především jihovietnamská armáda byla podle jeho úsudku výrazně oslabena a trvalo by dalších šest měsíců k obnovení její bojeschopnosti. Proto dne 27. února 1968 požádal náčelníka hlavního štábu Spojených států, Earla Wheelera, o vyslání dalších posil do Jižního Vietnamu. Ten následně Westmorelandovu žádost, ve které požadoval 206 000 vojáků, předložil

¹⁷⁷ SCHMITZ, s. 158–164.

prezidentovi Johnsonovi, který se rázem ocitl v obtížné situaci.¹⁷⁸ Měl na výběr ze dvou variant. Odmítnout a nevyslat žádné další posily. Tím by přiznal, že Spojené státy se ve vietnamském konfliktu ocitly v patové situaci. Obtížnější by bylo vysvětlit části americké veřejnosti, která stále podporovala válečné úsilí a především již nasazeným vojákům, proč po nejdrtivějším vítězství nad Severním Vietnamem uzná, že válka nemá vojenské řešení, tedy je prohraná a musí se jednat s protivníkem. Druhou variantou byl prezidentův souhlas s vysláním vojáků do již nepopulární války, čímž by dále rostlo napětí veřejnosti. Předtím, než ale Johnson sdělil zbytku Spojeným státům své rozhodnutí, událo se několik mezinárodních událostí,¹⁷⁹ které měly vliv na dislokaci amerických vojáků po celém světě. Ve Spojených státech se nacházela pouze jediná divize, která by určitě nenaplnila očekávané požadavky. Proto by musel Johnson povolat rezervisty.¹⁸⁰ Kdyby Johnson souhlasil a vyslal by do Vietnamu nové vojáky, potažmo rezervisty, znamenalo by to nejen nárůst ztrát, ale i financí, které chtěl investovat do své sociální politiky.¹⁸¹

Prezident byl nerozhodný. Pověřil proto svého poradce a nového ministra obrany, Clarka Clifforda, aby vypracoval studii ohledně vyslání posil, s ohledem na pravděpodobný budoucí vývoj ve válce. Jedním z faktorů, který ovlivnil Cliffrodovu práci byl nesouhlas se silící angažovaností Spojených států ve Vietnamu již od počátku konfliktu.¹⁸² V závěru své práce tedy doporučil, nevysílat žádné vojáky s následným odůvodněním, že zvýšení americké přítomnosti v zemi a budoucí eskalace války nezaručí očekávaný výsledek.¹⁸³ Kolegové ve vládě, kteří očekávali jeho podporu, byli překvapeni výsledkem studie. Clifford se totiž nikdy předtím veřejně nestavil proti intervenci Spojených států v Jižním Vietnamu.¹⁸⁴

¹⁷⁸ KAISER, Charles, *1968 in America: Music, Politics, Chaos, Counterculture, and the Shaping of a Generation*, New York 2018, s. 101.

¹⁷⁹ Šestidenní válka v roce 1967, studentské protesty v Berlíně nebo severokorejské zajmutí lodi USS Pueblo na začátku roku 1968

¹⁸⁰ WILLBANKS, s. 71.

¹⁸¹ HLAVÁČEK, s. 25.

¹⁸² SCHMITZ, s. 152.

¹⁸³ Tamtéž, s. 127–128.

¹⁸⁴ HLAVÁČEK, s. 25.

Cliffordovo doporučení nicméně nevzniklo pouze kvůli jeho osobnímu postoji vůči konfliktu. Rozhodujícím faktorem, který ovlivnil jeho doporučení nevysílat vojáky, pocházel ze zasedání vlády koncem března 1968. Clifford na schůzi chtěl především prodiskutovat Westmorelandův požadavek, proto pokládal přítomným členům vlády kritické otázky. Nikdo z přítomných ale nedokázal novému ministru obrany zodpovědět následující otázky: Dokážou vyslané posily zvrátit válku? Jak dlouho ještě potrvá eskalace války? Jaký to bude mít dopad na domácí ekonomiku?¹⁸⁵ Později Clifford vzpomínal na schůzi následovně: *“Byl jsem přesvědčen [po jednání vlády], že vojenský směr, kterého jsme se doposud drželi, byl nejenom nekonečný, ale také beznadějný. Další výrazný nárůst americký sil by pouze přispělo k zvýšení destrukce a „amerikanizaci“ války. Proto jsme opustili od dosažení našeho cíle [...]. Od této chvíle jsem byl také přesvědčen, že naším prvořadým cílem by měla být snaha stabilizovat naši angažovanost v zemi a postupně začít proces odpoutání.”*¹⁸⁶ Cliffordovo následné doporučení nevysílat žádné vojáky do Jižního Vietnamu, bylo tedy primárně ovlivněno nejistým výsledkem ve válce. To již představil ve své předešlé studii, přesto nejasné odpovědi na zasedání březnové vlády potvrdily jeho závěry.

Johnson, který byl tou dobu již rozhodnut neobhajovat prezidentský post, se proto přiklonil k mírnějším členům vlády. Dne 31. března 1968 oznámil v jeho nejdelším projevu americké veřejnosti rozhodnutí o deeskalaci války. Nevyslal požadovaný počet vojáků a následně také zastavil leteckou kampaň *Rolling Thunder*. Spojené státy byly připravené vyjednávat s protivníkem. Jejich nabídka byla vzápětí vyslyšena. Tři dny po prezidentově řeči stanovil Severní Vietnam své zástupce, kteří zahájili v půlce května mírová jednání v Paříži. Započalo americké stahování z Vietnamu.¹⁸⁷

¹⁸⁵ KAISER, s. 122–123.

¹⁸⁶ CLIFFORD, Clark, *A Viet Nam Reappraisal: The Personal History of One Man's View and How It Evolved*. In: *Foreign Affairs*, 47, 1969, 4, s. 613.

¹⁸⁷ SCHMITZ, s. 149–151.

5.3 Americké prezidentské volby roku 1968

Severovietnamská ofenzíva Tet zastihla Spojené státy v komplikované vnitřní situaci. Země zažívala od začátku 60. let vlny sociálních nepokojů, rasově motivovaných útoků a protiválečné demonstrace. Prezident Johnson, který byl zjevně zklamaný z neuskutečnění své sociální politiky a vzhledem k zhoršujícímu se zdravotnímu stavu zvažoval, zda má obhajovat prezidentský úřad. Přesto se rozhodl účastnit se jarních primárek. Johnson sice v prvním kole ve státě New Hampshire zvítězil, paradoxně se rozhodl, že nepřijme stranickou nominaci. Pravděpodobně za jeho odchod z volební kampaně mohl nečekaný vysoký počet hlasů dalšího kandidáta Eugena McCarthyho, který kritizoval americkou angažovanost ve vietnamské válce. Ten získal v prvním klání 42,4 %, ze všech odevzdaných hlasů. Přibližně o 7 % méně, než Johnson.¹⁸⁸ V následném projevu z 31. března 1968, ve kterém dosavadní prezident mimo jiné odmítl další eskalaci války,¹⁸⁹ přednesl na závěr své řeči rozhodnutí o odstoupení z prezidentské kampaně: „*Nebudu se ucházet a nepřijmu nominaci své strany na další funkční období prezidenta.*“¹⁹⁰

Johnson následně začal veřejně podporovat současného viceprezidenta Huberta Humphreye. Nicméně v demokratické straně vzrůstala osobnost Roberta Kennedyho. Po jeho výhře ve většině primárek se zdálo, že bratr zavražděného prezidenta bude nominován do klání o prezidentský úřad. Po vyhraných primárkách v Kalifornii začátkem června 1968, byl na Kennedyho spáchán úspěšný atentát.¹⁹¹ Na následném sjezdu strany v Chicagu koncem srpna, většina bývalých stoupenců Roberta Kennedy podpořila Humphreyho, který byl poté jednoznačně zvolen na post prezidentského kandidáta. To vyvolalo v Chicagu demonstrace, které přerostly ve střety s národní gardou. Současný viceprezident byl totiž veřejností úzce spojován s Johnsonovou neúspěšnou politikou ve Vietnamu.¹⁹²

¹⁸⁸ KAISER, s. 103.

¹⁸⁹ HLAVÁČEK, s. 28.

¹⁹⁰ *The President Announcing Steps To Limit the War in Vietnam*. In: LBJ Library. [online], [cit. 2019-04-09]. Dostupné: <http://www.lbjlibrary.org/exhibits/announcing-steps-to-limit-the-war-in-vietnam>

¹⁹¹ KAISER, s. 215–216.

¹⁹² WILLBANKS, s. 77.

Důsledkem ofenzívy Tet byla změna amerického mínění o vývoji ve vietnamském konfliktu. Zdálo se, že Spojené státy za čtyři roky neučinily v Jižním Vietnamu žádný pokrok. Této nálady ve veřejnosti dokázal plně využít republikánský kandidát, Richard Nixon. Neúspěšný prezidentský kandidát z roku 1960, kdy jej porazil Kennedy, přišel o osm let později se svým „tajným plánem“, jak ukončit vietnamský konflikt. Nicméně se ve výsledku jednalo o nejtěsnější americké prezidentské volby. Po sečtení všech hlasů, jich republikánský kandidát obdržel pouze o 0,7 % více.¹⁹³

Nixon s nástupem do Bílého domu okamžitě realizoval novou politiku v Jižním Vietnamu pojmenovanou „vietnamizace“. Spojené státy poskytly svému spojenci nejmodernější vybavení a výcvik a současně se začaly stahovat ze země. Započal proces stahování se z vietnamského konfliktu. Do roku 1972 postupně odešla ze země většina amerických ozbrojených sil. Přesto ještě téhož roku odrazilo letectvo Spojených států severovietnamskou jarní ofenzívu. Američané ale nechtěli dále bojovat. V následujících měsících probíhala tajná jednání mezi zástupci Spojených států a VDR, během kterých byly dohodnuty body budoucí Pařížské mírové smlouvy. Ta byla podepsána v lednu 1973 a v březnu téhož roku se z Jižního Vietnamu stáhly zbylé americké vojenské síly. Vietnamský konflikt nicméně nadále pokračoval. Jižní Vietnam ale již bez výrazné vojenské podpory Spojených států nedokázal vzdorovat komunistické přesile. Během severovietnamské ofenzívy v dubnu 1975 dobyli příslušníci VLA a Vietcongu celou zemi. Vietnamský konflikt, který trval bezmála dvacet let, byl u konce.¹⁹⁴

¹⁹³ HLAVÁČEK, s. 29.

¹⁹⁴ WILLBANKS, s. 77–78.

6 ZÁVĚR

Cílem této bakalářské práce byla analýza příčin, průběhu a důsledků ofenzívy Tet a uvést je do kontextu. Spojené státy vstoupily v roce 1965 do již probíhajícího vietnamského konfliktu s představou rychlého vítězství. V následujících letech vyhrávaly americké ozbrojené síly každé střetnutí a bitvu, přesto nedosáhly rozhodujícího vítězství. Spojené státy se během dvou let dostaly do patové situace. Rozdílně na dosavadní vývoj konfliktu pohlížel Severní Vietnam, který se obával neodvratné porážky, pokud dojde k většímu zapojení Spojených států. Právě severovietnamské obavy byly příčinou ofenzívy Tet naplánovanou na leden 1968. Zprvu se zdálo, že komunistická ofenzíva skončila katastrofickým neúspěchem pro Severní Vietnam. Spojené státy dokázaly díky své palebné přesile a mobilitě odrazit útoky již v začátku vojenské operace. Důsledky ofenzívy se ale projeví u společenské podpory konfliktu. Také americká vláda nebyla jednotná v otázce v budoucím pokračování angažovanosti Spojených států v Jižním Vietnamu. Severovietnamská vojenská operace ze začátku roku 1968 se stala počátkem konce Spojených států ve vietnamském konfliktu a zapříčinila jejich budoucí stažení ze země.

Celá ofenzíva Tet skončila z vojenského hlediska naprostým fiaskem. Severní Vietnam ztratil část nejelitnější armády již během pohraničních střetů v rámci příprav na ofenzívu. V průběhu bojů přišel o zbylou část svých nejlepších jednotek. Situace mezi příslušníky Vietcongu byla podstatně horší. Jejich ztráty dosáhly takových rozměrů, že až do ukončení vietnamského konfliktu nebyla bojeschopnost guerillové armády obnovena. Hlavní příčinou této porážky byla špatně zvolená strategie lidového povstání v Jižním Vietnamu, na které úspěch celé kampaně spoléhal. Komunistická strana si idealizovala veřejné mínění v Jižním Vietnamu. Domnívalo se, že jihovietnamské obyvatelstvo chce sjednotit zemi a tudíž vnímá Spojené státy jako cizí velmoc, která je okupují s cílem zabránit vyhlášení jednotného Vietnamu. Nelze popírat komunistické tendence mezi jihovietnamským obyvatelstvem na venkově, ale cílem ofenzívy Tet byly především města. Zde žila především střední třída, která rozhodně nesympatizovala s komunistkami smyšlením.

Mezi další příčiny severovietnamské porážky lze řadit technologickou převahu Spojených států, ať už se jednalo o převyšující leteckou a dělostřeleckou podporu nebo jejich aeromobilní koncept, který umožňoval rychlejší reakci ozbrojených složek. Komunistický plán také selhal kvůli obtížnosti provedení. Jednalo se o první větší bojovou operaci Severního Vietnamu, která byla značně komplikovaná. Většina jednotek pravidelné armády se nedokázala spojit s místním Vietcongem, jehož členové často nevěděli co dělat v případě neúspěchu a nadále vyčkávali na očekávané posily. Zmatek v severovietnamských řadách také přinesly předčasné střety z 30. ledna 1968. Nakonec ani vedení v Hanoji nevědělo, co dělat v případě, že budou první fáze ofenzívy odražena. Nerozhodnost lze prezentovat na obléhání základny námořní pěchoty Khe Sanh. Nejpravděpodobnějším vysvětlením, proč Severní Vietnam nesoustředil vojenskou sílu k dobytí pevnosti, bylo otestování reakce Spojených států na koncentraci nepřátelských jednotek poblíž demilitarizované zóny. Pokud by americké velení nějak zvlášť nereagovalo, mělo dojít k provedení třetí fáze ofenzívy – k překročení hranice s Jižním Vietnamem regulérní armádou. Dalším vysvětlením, proč komunistické síly nedobily pevnost, bylo odvrácení americké pozornosti z vnitrozemí k hranicím. Přesto pravý účel tohoto oblehání je do současnosti záhadou. Posledním jasným ukazatelem o povaze vojenské porážky jsou severovietnamské ztráty, a jak již bylo uvedeno, organizace Vietcongu utrpěla rozsáhlé ztráty, kvůli kterým nebyla bojeschopnost obnovena až do konce konfliktu. Následkem toho bylo, že z převážně gerilové vedení války, byl donucen Severní Vietnam přejít k více konvenční taktikám a nasazovat převážně regulérní armádu.

Hodnocení ofenzívy Tet nelze vztahovat pouze na vojenské hledisko. Politické důsledky se později ukázaly jako mnohem důležitější pro budoucí vývoj konfliktu. Přestože plány vojenská kampaně byly cíleny na obyvatelstvo Jižního Vietnamu, paradoxně zasáhly americkou společnost. Její podpora války ve Vietnamu postupně upadala již od roku 1965. Reakcí na tento pokles byla mediální kampaň z podzimu 1967, která byla iniciována vládou a jež se snažila přesvědčit veřejné mínění o nadcházejícím pokroku v konfliktu, který povede ke

konečnému vítězství. Nicméně budoucí ofenzíva Tet, která udeřila krátce po těchto slibech o ukončení války, demonstrovala vojenské schopnosti Severního Vietnamu, který byl předtím prezentován jako neškodný protivník. Americká veřejnost byla v šoku z průběhu ofenzívy Tet a domnívala se, že vláda Spojených států je klamala o reálném pokroku ve válce. Málokdo si ale uvědomoval, jak blízko byly v té době k vítězství. Následkem ofenzívy Tet byl rozkol v důvěryhodnosti mezi veřejností a vrchními představiteli armády.

Přesto sestupný pokles podpory nebyl rozhodujícím faktorem, kvůli kterému Spojené státy vystoupily z konfliktu. Vznikl poválečný mýtus o rozhodujícím vlivu medií, která ukončila americkou intervenci v zemi. Rozhodnutí o odchodu Spojených států bylo především logické zhodnocení dosavadního a budoucího vývoje vietnamské války, který se zdál nejasný poté, co generál Westmoreland požadoval další vojáky pro nadcházející vojenské operace. Nový ministr obrany Clifford doporučil prezidentovi Johnsonovi nevyslat žádné vojáky, protože nikdo si nebyl jistý, zda další vojáci dokážou zvrátit válku. Johnson, který v té době se rozhodl neobhajovat svůj prezidentský úřad, následně koncem března oznámil rozhodnutí o postupném stahování Spojených států z Jižního Vietnamu. Nálady americké veřejnosti dokázal v prezidentské kampani využít republikánský kandidát Richard Nixon, který s těsným výsledkem vyhrál americké prezidentské volby. Jeho plán „vietnamizace“ konfliktu pokračoval ve stahování Spojených států z Jižního Vietnamu. Tento proces byl dokončen roku 1973. Jižní Vietnam již bez výrazné americké pomoci se nedokázal bránit komunistickým jednotkám. Pouze o dva roky později byla celé země dobyta a následně sjednocena pod severovietnamským režimem. Následky ofenzívy Tet se později projeví jako zlomovým bodem v celém vietnamském konfliktu.

7 SEZNAM POUŽITÉ LITERATURY

7.1 Vydané prameny

An Analysis of The Khe Sanh Battle. In: Khe Sanh Declassified Documents. [online], [cit. 2019-04-01]. Dostupné z: <http://www103.pair.com/adsd/khe-sanh>.

Combat Operations After Action Report (Operation Hue City). In: Ike Skelton Combined Arms Research Library. [online], [cit. 2019-03-18]. Dostupné z: <http://cgsc.contentdm.oclc.org/cdm/ref/collection/p4013coll11/id/1403>.

Damage And Destruction To us Aircraft During The Tet Offensive. In: Central Intelligence Agency Library. [online], [cit. 2019-03-04] Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/readingroom/document/ciardp78t02095r000800030032-4>.

Early Warning of Viet Cong TET Offensive. In: Central Intelligence Agency Library [online], [cit. 2019-02-23]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/readingroom/docs/CIARDP79B01737A000200060006-1.pdf>.

Embassy Building History. In: American Embassy Saigon, Marines and Civilians. [online], [cit. 2019-03-04]. Dostupné z: <http://www.saigonmac.org/resources/Embassy+building+history.pdf>.

Historical Study 1– 68, "History of Provisional Corps Vietnam", organization and Activation. In: Ike Skelton Combined Arms Research Library. [online], [cit. 2019-03-18], s. 6. Dostupné online: <http://cgsc.contentdm.oclc.org/cdm/singleitem/collection/p4013coll11/id/2273/rec/2>.

Intelligence Warning Of The Tet Offensice In South Vietnam (Interim Report). In: Central Intelligence Agency. [online], [cit. 2019-03-27]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/readingroom/document/0000097712>.

List Of Civilians Massacred By The Communist During "Tet Mau Than" Thau Thien Province And Hue City. In: Vietnam Veterans for Factual History. [online], [cit. 2019-03-18]. Dostupné z: <https://bit.ly/2Hu9phl>.

Tet Offensive II Field Force Vietnam After Action Report 31 January - 18 February 1968. In: Defense Technical Information Center. [online], [cit. 2019-02-24]. Dostupné z: <https://apps.dtic.mil/docs/citations/ADA534568>.

Tonkin Gulf Resolution. In: Our Documents [online],[cit. 2019-01-15] Dostupné z: <https://www.ourdocuments.gov/doc.php?flash=true&doc=98#>.

The Situation in South Vietnam No.3 - 1968/01/30. In: Central Intelligence Agency Library [online], [cit. 2019-02-24]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/readingroom/document/06753742>.

The Situation in Vietnam. In: Central Intelligence Agency Library [online], [cit. 2019-02-24]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/readingroom/document/06772383>.

The Situation in South Vietnam No. 5 (As of 12 Noon Est). In: Central Intelligence Agency Library. [online], [cit. 2019-03-06]. Dostupné z: <https://www.cia.gov/library/readingroom/document/06753745>.

7.2 Odborná literatura

ARNOLD, James Richard, *Tet Offensive 1968: Turning Point in Vietnam*, Londýn 1990.

FREY, Marc, *Dějiny vietnamské války: Tragédie v Asii a konec amerického snu*, Praha – Litomyšl 2003.

HLAVÁČEK, Pavel, *Vymaňování USA z Vietnamské války*, Plzeň 2014.

JOES, James Anthony, *Urban Guerrilla Warfare*, Lexington 2007.

KAISER, Charles, *1968 in America: Music, Politics, Chaos, Counterculture, and the Shaping of a Generation*, New York 2018.

KNEIPP, Nancy, *The Tet Offensive and the Principles of War*. Newport 1996.

NALTY, Bernard, *Air Power And The Fight For Khe Sanh*, Washington 1986.

NGUYEN, Giap Vo, *Národně osvobozená válka*, Praha 1971.

McNAB, Chris, WIEST, Andy, *Historie Vietnamské války*, Praha 2010.

OBERDORFER, Don, *The Turning Point In The Vietnam War*, New York 1984.

OBRIEN, Robert, *The Attack On The American Embassy During Tet 1968, Factors That Turned A Tactical Victory*, Kansas 2009.

SHORE, Moyers, *The Battle of Khe Sanh*, Washington 1969.

SHULIMSON, Jack, BLASIO, Leonard, SMITH, Charles, DAWSON, David, *U. S. Marines in Vietnam: The Defining Year – 1968*, Washington 1997.

SCHMITZ, David, *The Tet Offensive – Politics, War and Public Opinion*, Lanham 2005.

SUMMERS, Harry, *On Strategy: A Critical Analysis of The Vietnam War*, Novato 1983.

SUMMERS, Harry, *The Vietnam War Almanac*, Novato 1999.

SYRUČEK, Milan, *V zajetí džungle. Nejdelší válka 20. století*, Praha 2007.

VILLARD, Erik, *The 1968 Tet Offensive Battles of Quang Tri City And Hue*, Fort McNair 2008.

WELSH, Douglas, *Úplná historie vietnamské války*, Praha 1995.

WIEST, Andrew, *The Vietnam War 1956-1975*.

WILLBANKS, James, *The Tet Offensive: A Concise History*, New York 2007.

WIRTZ, James, *The Tet Offensive: Intelligence Failure In War*, New York 1991.

7.3 Odborné články

CLIFFORD, Clark, *A Viet Nam Reappraisal: The Personal History of One Man's View and How It Evolved*. In: *Foreign Affairs*, 47, 1969, 4, s. 601–622.

GUANG, Cheng Ang, *Decision-Making Leading to the Tet Offensive (1968) – The Vietnamese Communist Perspective*. In: *Journal of Contemporary History* 33, 1998, 3, s. 341–353.

HAMMOND, William, *The Tet Offensive and the News Media: Some Thoughts on the Effects of News Reporting*. In: *Army History*, 70, 2009, 1, s. 7–15.

7.4 Internetové zdroje

The Truth About Tonkin. In: U. S. Naval institute [online], [cit.2019-01-14]. Dostupné z: <https://www.usni.org/magazines/navalhistory/2008-02/truth-about-tonkin>.

The President Announcing Steps To Limit the War in Vietnam. In: LBJ Library. [online], [cit. 2019-04-09]. Dostupné: <http://www.lbjlibrary.org/exhibits/announcing-steps-to-limit-the-war-in-vietnam>.

8 RESUMÉ

Main goal of this bachelor thesis was describe causes, a course and consequences of the Tet offensive, which was led by North Vietnam against South Vietnam and his allies, United states of America. The thesis consists of four parts.

The first part describe history of first indochina war and evolution of relation United states to North and South Vietnam, which led to incident in Tonkin gulf in 1964. Then the United States join to the vietnamese war. Next part focus of escalation of war which led to North Vietnamese fears about defeat. That caused the elaborated the plan of offensive Tet. The third parts is about warfare during communist offensive in South Vietnamese capital city, Saigon and in US embassy buildings. Further in Saigon area, ancient city of Hue and marines base in the north, Khe Sanh. At the end of chapter author describe, why North Vietnam failed in offensive Tet. Last part of this bachelor thesis focus on consequences of offensice and the author desribe progress, which led to leave the United States out of war.

9 SEZNAM PŘÍLOH

Příloha č. 1: Tonkinská rezoluce z roku 1964

Příloha č. 2: Příslušníci námořní pěchoty se vyloďují v Da Nang v roce 1965

Příloha č. 3: Mapa severovietnamských úderů v rámci ofenzívy Tet

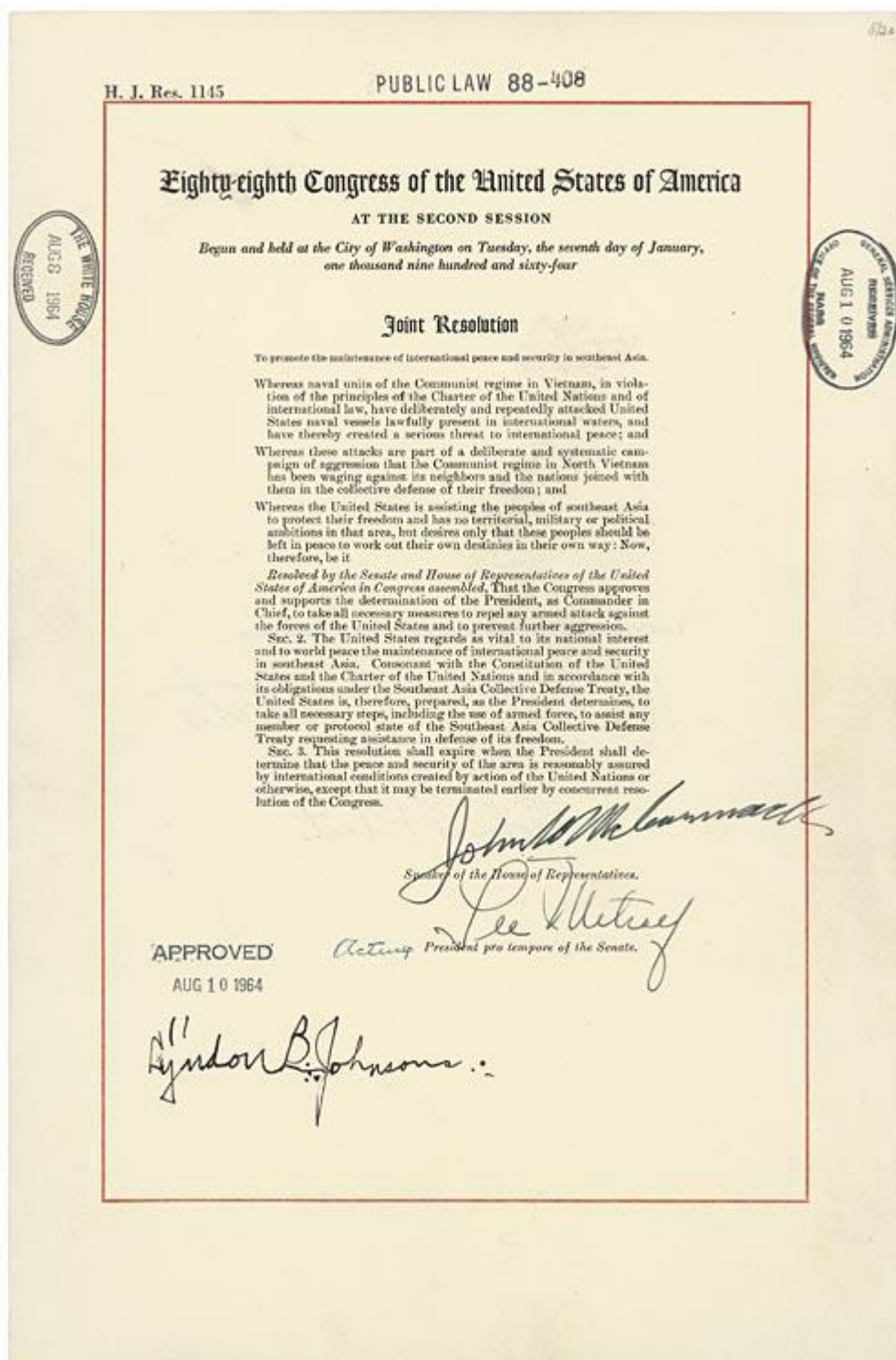
Příloha č. 4: Budova ambasády Spojených států po ukončení obléhání v rámci ofenzívy Tet

Příloha č. 5: Situační plán města Hue v roce 1968

Příloha č. 6: Schéma leteckého bombardování u Khe Sanh

Příloha č. 7: Schéma zobrazující sestupný pokles popularity vietnamské války

10 PŘÍLOHY

Příloha č. 1: Tonkinská rezoluce z roku 1964

Zdroj: *Tonkin Gulf Resolution*. In: Our Documents [online],[cit. 2019-01-15]
Dostupné z: <https://www.ourdocuments.gov/doc.php?flash=true&doc=98#>.

Příloha č. 2: Příslušníci námořní pěchoty se vylodí v Da Nang v roce 1965

Zdroj: *Marines arrive at Da Nang 1965*. In: Vietnam War Overview Part 4: 1964-1968. [online],[cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <https://www.historyonthenet.com/authentichistory/1961-1974/4-vietnam/1-overview/4-1964-1968/>

Příloha č.3: Mapa severovietnamských úderů v rámci ofenzívy Tet

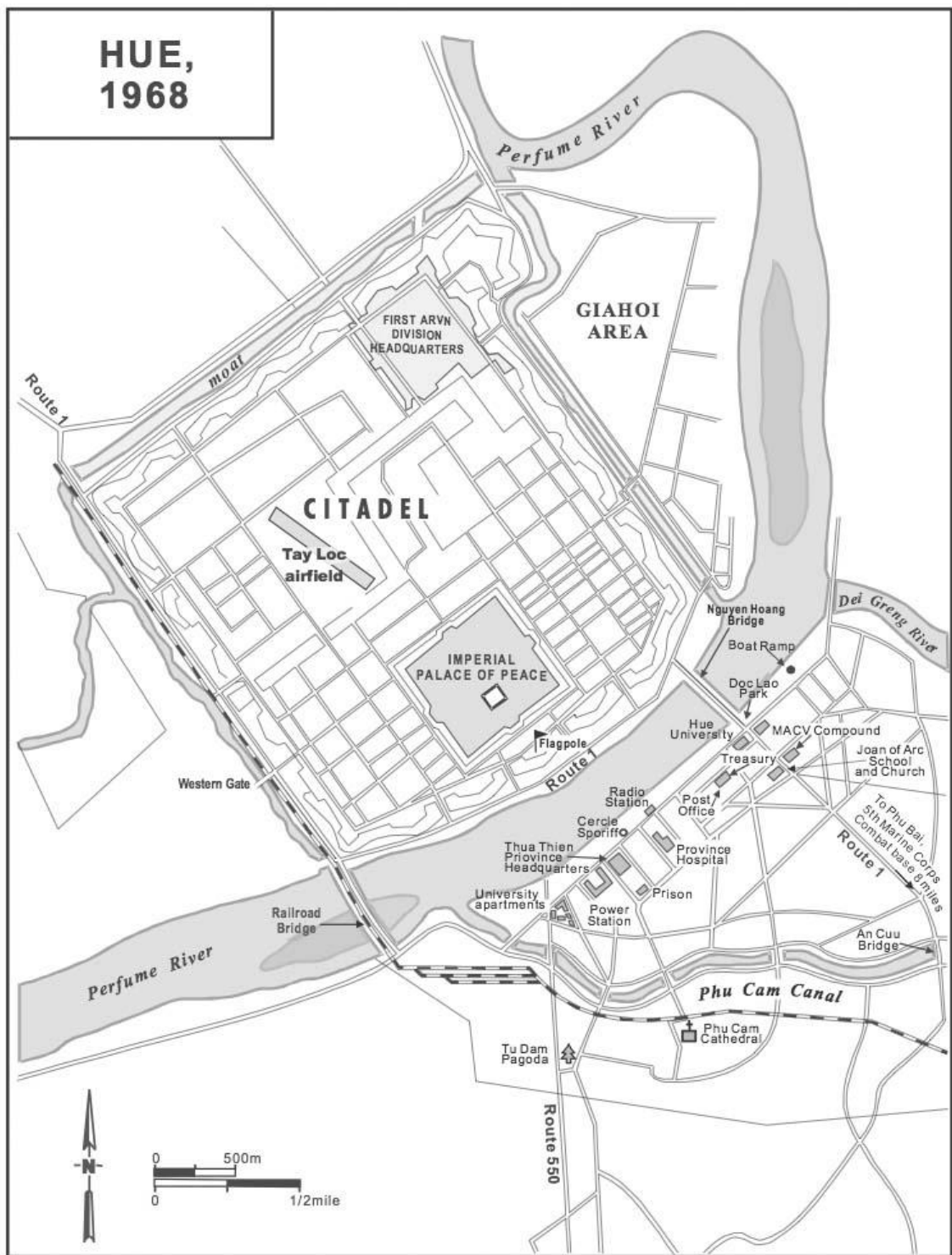
Zdroj: *Map Tet Offensive*. In: Vietnam War Overview Part 4: 1964-1968. [online],[cit. 2019-04-15]. Dostupné z: <https://www.historyonthenet.com/authentichistory/1961-1974/4-vietnam/1-overview/4-1964-1968/>

Příloha č. 4: Budova ambasády Spojených států po ukončení obléhání v rámci ofenzívy Tet

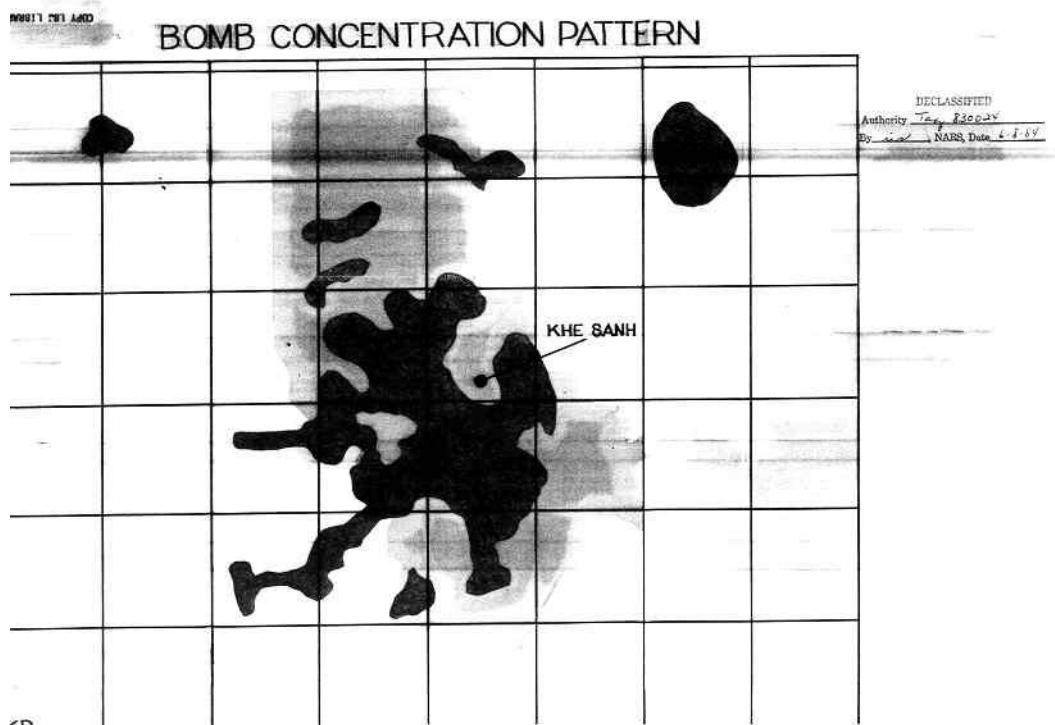
Zdroj: *The Second Embassy exterior in 1968*. In: en.wikipedia.org. [online], [cit. 2019-04-14]. Dostupné z:

https://en.wikipedia.org/wiki/Embassy_of_the_United_States,_Saigon

Příloha č. 5: Situační plán města Hue v roce 1968

Zdroj: *Hue 1968*. In: Air operations Vietnam. [online], [cit. 2019-04.14.].
 Dostupné z: <https://www.cc.gatech.edu/~tpilsch/AirOps/hue.html>

Příloha č. 6: Schéma leteckého bombardování u Khe Sanh

Zdroj: *An Analysis of The Khe Sanh Battle*. In: *Khe Sanh Declassified Documents*. [online], [cit. 2019-04-01]. Dostupné z: <http://www103.pair.com/adsd/khe-sanh>.

TABLE 1—SUPPORT FOR THE WAR IN VIETNAM AS MEASURED BY THE “No” RESPONSE TO THE MISTAKE QUESTION	
Question: “In view of the developments since we entered the fighting in Vietnam, do you think the U.S. made a mistake sending troops to fight in Vietnam?” (Gallup)	
DATE	PERCENT ANSWERING “No”
AUGUST 1965	61
MARCH 1966	59
MAY 1966	49
SEPTEMBER 1966	48
NOVEMBER 1966	51
FEBRUARY 1967	52
MAY 1967	50
JULY 1967	48
OCTOBER 1967	44
DECEMBER 1967	46
FEBRUARY 1968	42
MARCH 1968	41
APRIL 1968	40
AUGUST 1968	35
OCTOBER 1968	37
FEBRUARY 1969	39
OCTOBER 1969	32
JANUARY 1970	33
APRIL 1970	34
MAY 1970	36
JANUARY 1971	31
MAY 1971	28

Příloha č. 7: Schéma zobrazující sestupný pokles popularity vietnamské války

Zdroj: HAMMOND, William, *The Tet Offensive and the News Media: Some Thoughts on the Effects of News Reporting*. In: *Army History*, 70, 2009, 1, s. 7.